

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre 10 h.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Videke postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 6-án
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 6.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.

XI. évfolyam 61. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1915 március 16.

A Katholikus Kör közgyűlése.

**Fetser Antal a Kör tb. elnöke.
Világi elnökké dr Lábán Lajos
kír. táblai elnököt választották.**

A nagyváradai Katholikus Kör vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlésnek ez alkalommal kiváló jelentőséget kölcsönzött az a körülmény, hogy tiszteletbeli elnököt választottak és a megüresedett világi elnöki állást is betöltötték.

Tiszteletbeli elnökké Fetser Antal győri püspököt választották meg. Háláját fejezte ki ezzel a Kör Fetser püspök iránt azért a meleg szeretetért és áldozatkészségért, melyet a Kör ügyei iránt kezdettől fogva mindig tanusított; másrészt ez a választás kapocs lesz, mely Fetser püspököt a jövőben is a Körhöz fogja fűzni.

Az az előkelő csep, melyet a Katholikus Kör Nagyvárad társadalmi életében visz, a világi elnök megválasztásában is megfelelő kifejezést nyert. Olyan férfi állott a Katholikus Kör elére világi elnök gyanánt dr Karácsonyi János egyházi elnök mellé, akinek egyénisége a Katholikus Kör előkelő szerepét és kiváló súlyát is kifejezésre juttatta. Dr Lábán Lajos királyi táblai elnök lett a Katholikus Kör új világi elnöke. Dr Lábán Lajos csak rövid ideje van még Nagyváradon, de ezen rövid idő alatt is szeretetreméltó előkelő modorával, kiváló képzettségével és tudásával általános tiszteletet vívott ki magának. Az a szerencsés választás, mely ezt a férfit ültette a Katholikus Kör világi elnöki székébe, a Kör további életében feltétlenül értékes gyümölcsöket fog teremni.

A közgyűlést délelőtt 11 órakor tartotta meg a Katholikus Kör Szent László termében.

Jelen voltak:

Dr Karácsonyi János egyházi elnök, Dús László világi alelnök, dr Vucskics Gyula egyházi alelnök,

Grócz Béla nagyrépost, dr Bozóky Alajos, dr Hoványi Gyula, dr Molnár Imre, dr Kovács S. János, Novák János, Gellért László, Szilágyi Dózsa, dr Némethy Gyula, dr Kiss Döme, Balogh Kálmán, Szahlander Károly, dr Krüger Aladár, dr Mazurek Gyula, Siket Traján, Somogyi Géza, Tuka János, Tóth Gyula, Peszeky Ferenc, Buzássy Sándor, Barza József, Kovács Kandid, Petry János, Lőrinczy József, Kozma Szilárd, Gyepes Imre, Kertész Miksa, dr Lacny Imre, Kovács J. Kandid, Szabó Ferenc, Heilinger József, Sztarill Ferenc, Jancsó Lajos, Öttömösi Sándor, Papp Imre, Wágner Lajos, Makó Sándor, Réz Mihály, Kiss István, Karger Sándor, Szodényi Nándor, dr Suhajda György, dr Knecht János, Sünger Bertalan, Vertán Artur, Justh Károly, dr Géber Lambert, Böszörményi Géza, Székely Sándor, Piacsek Sándor, Imrik László, dr Nyiry Ödön, Tátray Sándor, Schwifert Béla, Gálffy Sándor, Orosz Péter, Balázsovich Jenő, Kelemen Kálmán, Brém Lőrinc, Fráter Jenő, Szentlélek Mészáros Kálmán, Lakatos József, Kereszty Kornél, Balogh Kálmán, Jánosy Aurél, dr Némethy Ferenc, Schenker Ferenc stb.

Dr Karácsonyi János elnöki megnyitója.

A közgyűlést dr Karácsonyi János egyházi elnök a következő lelkes, szép beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt Közgyűlés!

Forgó viszontagság járma alatt nyögünk! Egy évvel ezelőtt még arról álmodoztunk, hogy majd milyen kedves társas esték, fényes bálók, élvezetes hangversenyek lesznek a Kath. Kör új palotájában s a helyett heteken át vitéz honvédeinknek kellett szállást adnunk s ha e szép nagy teremben összegyűlünk, mindig csak az a gondunk, hogyan kellene hazánkért megsebesült katonáink szenvedéseit enyhíteni.

Egy évvel ezelőtt még azt hittük, hogy éveken át örvendezhetünk tiszteletbeli elnökünk, legnagyobb jötevőnk, dr Belopotoczky Kálmán jelenlétén s immár ő is elhagyott bennünket!

De micsoda törpeségek ezek az országok felfordulásával szemben!

Azt hittük, hogy a művelődés az az annyira hangoztatott kultúra végleg megérősíti a nyugati nemzetek testvérségét, hogy a nemzetközi jog mindig megvédelmezi legalább az egyesek jogát és sajátját; hogy az a sok béke-konferencia kiegyenlíti az érdek-

ellentéteket! S íme a gögös Albion, a hiu istentelen és minden katolikus dolgot elvető francia szövetségzik legnagyobb ellenségével, az oroszokkal, szétépik a nemzetközi jogot, ránk zudítják a pogány, vad népeket.

Nyilvánvaló tehát, hogy a művelődés egymagában nem szelidíti meg a nemzeteket. A művelődés egymagában csak borzasztóbbá teszi a háborút, szörnyetegekké teszi a nemzetek vágyait.

Csak az ur Jézusnak igaz tanítványa, vagyis a katolikus egyházból hirdetett igazságok és erkölcsök menthetik meg az egyeseket és a nemzeteket az igazsághajtásától, csak ezek teszik őket igazságossá, béketűrőkké.

A katolikus igazságok és erkölcsök védelmére és ápolására alakult a nagyváradai Kath. Kör is. E szörnyű napokban tehát annál inkább lebegjen szemünk előtt a Kath. Kör nemes hivatása, e szörnyű napokban annál inkább szeressük és támogassuk egymást és a Kath. Kört!

Abban a reményben, hogy e szeretetért minél hamarább eltávoztatja a Mindenható fejünk felől a vést, a mai közgyűlést megnyitom.

Titkári jelentés.

A tapsokkal fogadott megnyitó beszéd után dr Imrik Gusztáv titkár terjesztette elő szépen kidolgozott, tartalmas és alapos jelentését a Kör múlt évi működéséről. A jelentést, melyet lapunk más helyén közlünk, nagy tetszéssel fogadták s elkészítéséért a titkárnak köszönetet szavaztak.

Tiszteletbeli elnök választása.

Ezután dr Hoványi Gyula a választmány megbízásából a következő indítványt tette:

Tisztelt közgyűlés!

Az oszágházában kivágták azt a helyet, amelyet Deák Ferenc a Haza Bölcsse elfoglalt, hogy helyére soha senki se ülhesen. Nekünk is van egy helyünk, a tiszteletbeli elnökség, melyet üresen hagyott fundatorunk: Belopotoczky Kálmán.

Kérdezem beülthetjük-e ezt a helyet? Igen. Kivételes esetben. Ha oly férfit emelhetünk helyére, minő ő volt. Ez a ki-

Értesitem a n. é. közönséget, hogy üzletemben készülnek a legszebb tavaszi és nyári öltönyök, felöltők és szalon ruhák a legjutányosabb árban.
A iőtisztelendő papság szállítója.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri kiváló tisztelettel
BUMBERA ISTVÁN, papi, polgári és egyenruha szabó
Bazár-épület, a színházzal szemben. Helyi és vidéki telefonszám: 869.

Készítetek továbbá bármely fegyvernemhez előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul 24 óra alatt.

vételes eset most fönt forog. Van Körünknek egy tagja, ki Schlauch cardinális oldalán nemcsak Körünk megalapításában vett tevékeny részt, hanem fejlesztésének munkájában is Szmeccsányi Pál és Széchenyi Miklós gróf szeretett főpásztoraink idejében hathatósan közreműködött, tehát szellemi fundatorunk.

Ez a férfi mindenütt és mindenbe nemeseen érzett, nemeseen gondolkozott tehát másként mint nemes módon cselekedni se tud. Egyénisége a nemes cselekedetek e szakadatlan láncá követeztében olyanná változott, mint a kijátszott Straduvárius egy Paganini által kijátszott hegedű.

Belőle nem harmonikus zengésű hangot, nem nemes cselekedetet már kiesalni se lehet!

Akarata vas. Eszének ragyogása ezüst. Szíve arany, jelleme gyémánt.

T. közgyűlés!

Szilárdul hiszem, hogy a mi Belopotockynk onnan a diadalmas egyházból reánk a küzdő egyház tagjaira letekintve helyesli helyének betöltését. Sőt lélekben még hallani vélem biztató szöveget.

„Igen. Igen. Ot Fetsert válasszátok meg helyemre.“ T. közgyűlés! Kövessük e szöveget.

Tisztelettel indítványozom tehát, hogy Körünk tiszteletbeli elnökévé méltóztassanak megválasztani a legkegyelmesebben kinevezett győri püspököt Fetsér Antal Óméltóságát!

Az indítványt a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel magáévá tette s ennek alapján dr. Karácsonyi János elnök Fetsér Antal győri püspököt a Kath. Kör megválasztott tiszteletbeli elnökének jelentette ki

Világi elnök választása.

Ezután dr. Karácsonyi János egyházi elnök javaslatot tett az új világi elnök megválasztására nézve. Utalt arra, hogy eddig a Katholikus Kör világi elnökei Nagyváradtól távol lévén, aktív részt a Kör vezetésében nem vihettek. Most olyan férfit javasol a világi elnöki állásra megválasztani, aki úgy egyéni kiválóságnál és benső katolikus meggyőződésénél, mint előkelő állásánál fogva egváránt hivatott arra, hogy a Katholikus Körnek, Nagyvárad egyik legelőkelőbb társadalmi körének világi vezetője legyen. Indítványozza, hogy a közgyűlés világi elnökéül dr. Lábán Lajos királyi táblai elnököt válassza meg, a megüresedett választmányi tagsági állásra pedig Siket Traján posta-táviráda igazgatót.

A közgyűlés viharos tapsokkal fogadta a javaslatot, mely az egyházi elnök kimondotta határozat gyanánt, hogy a közgyűlés dr. Lábán Lajos kir. táblai elnököt a Kör világi elnökének, Siket Trajánt választmányi tagnak egyhangúlag megválasztotta. Javasolta, hogy a küldöttség útján hozassék a választás eredménye dr. Lábán Lajos tudomására és küldöttség útján kérje őt a közgyűlés az elnöki szék elfogadására.

Az indítványt a közgyűlés elfogadván, dr. Vucskies Gyula, Dús László, Szilágyi Dózsa, Frankó Endre és dr. Hoványi Gyula tagokból álló küldöttség ment az elnökért.

Dr. Lábán Lajos székfoglalója.

A küldöttség kíséretében a terembe lépő új világi elnököt a Kör tagjai viharos éljenzéssel fogadták. Dr. Lábán Lajost a Kör nevében dr. Karácsonyi János kanonok néhány rövid szóval üdvözölte és kérte az elnöki szék elfogadására.

Dr. Lábán Lajos a következő beszéddel foglalta el az elnöki széket:

Mindenekelőtt meleg szavakkal köszönte meg a bizalmat, mellyel a Katholikus Kör kitüntette. Ugy érzi, úgy mond, hogy a Kör bizalma elsősorban állásának szól, mert hiszen sokkal rövidebb idő óta tartózkodik Nagyváradon, hogy sem egyéniségét szélesebb körben megismerhették volna. Mindazonáltal minden igyekezővel rajta lesz, hogy a beléhelyezett bizalmat minden tekintetben igazolja.

Majd így folytatta:

Nem alkalmas az időpont most arra,

hogy mint részben új ember is Nagyváradon programot adjak, mert hiszen minden társas egyesületnek megvan a maga programja, az alapszabály. Programunk tehát az, hogy a Kör szép céljait minél behatósabban megvizsgáljuk az alapszabályok pontos betartásával.

Mint hogy én bíró is vagyok és feltétlenül elakarom kerülni azt, hogy bírói állásom a Kör elnöki tisztével bármi tekintetben is ellentétbe kerülhessen, minthogy az összeütközéseknek még lehetőségét is kerülni óhajtom, engedjék meg, hogy álláspontomat ez alkalommal néhány szóval megjelölhessem.

Teljes bizalommal fogadtam el az Önök megtisztelő választását, mert az alapszabályokból látom, hogy ez a Kör a legszebb célok által vezéreltetve alakult meg és működik. Az alapszabályok 3. ik §-a ugyanis a következőket mondja: „A nagyváradai Kath. Kör célja: Nagyvárad városában és vidékén lakó katolikusok szellemi, társadalmi és anyagi érdekeinek előmozdítása, a vallás erkölcsi szellem, a hazafias irányú közművelődés és az összetartás öregbítése által a politika teljes kizárásával“. Az utolsó három szó volt, amely engem teljesen megnyugtatót és megnyugtatót az is, amióta a Kör tagja vagyok, mindig csak azt tapasztaltam, hogy a Kör szigorúan betartja alapszabályait.

A jövőben nagy teendők várnak ránk. Tágas tér melyen működésünket a társadalom javára kifejleszthetjük. E téren kezdeni, fejleszteni, támogatni fogunk minden törekvést, amely szép és nemes. Ezekre a célokra lelkesít bennünket keresztény katolikus hitünk igaz megvallása, mindenkor tisztelve és szeretve más vallásu honpolgárainkat is, sőt azokkal válllvetve törekedvén a haza boldogítására. Erre mindig szükség van, de különösen szükség van ma, mikor a reánk erőszakolt és részünkről igazságos háború annyi szenvedést hozott reánk. Örömmel láttam eddig is, hogy ezen a téren a Katholikus Kör a munkából oroszán részt vállalt és vállalni fog a jövőben is. Munkakedvünk, buzgóságunk, hitünk és hazánk iránti szeretetünk ne lankadjon a jövőben se soha.

Isten nevében elfoglalva az elnöki széket, kérem önöket, támogassanak továbbra

TITKÁRI JELENTÉS A KATHOLIKUS KÖR 1914. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

Irta és az 1915. márc. 14-iki közgyűlésen felolvasta: dr. Imrik Gusztáv.

Kath. Körünk 19-ik évét a boldogság emelkedett fokán kezdette meg.

Az év elején régi helyiségünk szűk kereteiből kilépve jótékony meleg érzés hatott át mindnyájunkat, midőn a pompás díszes új kaszinó kényelmeit megizleltük. Utolsó vetítő estünket jan. 10., utolsó választmányi ülésünket február 18-án tartottuk, a régi katolikus központban; s azután átvonultunk ide, a ragyogó hatalmas Szt. László terembe, hol megéreztek igazán a magunk erejét, hol valóban érvényesülni tudtak szónokaink, íróink, művészeink, ahol a maga nagyságában érvényesül minden katolikus társadalmi tevékenység; szóval ahol méltó képen mutatkozhatik be Nagyvárad keresztény társadalma, ahol sok, nagyon sok katolikus egyén ébredhet valódi kath. öntudatra.

Hogy új otthonunk díszes és országserte elismert kiválósága benső erőgyarapodásunkkal is arányossá vált, bizonyítja tagjaink számának rohamos emelkedése, amelyet mult évi választmányi üléseinken örömmel tapasztaltunk. Egy-egy alkalommal 30-40 tagnak fölvétele a közönséges esetekhez tartozott, sőt január 31-én egyszerre 52 tagot ajánlottak és vettünk föl. Az év végéig összesen 297 új tagot jegyeztünk be. Az új tagok tehát a régi 220-230-as létszámot

messze meghaladták. Nagy örömet szerzett a magyar kir. honvédelmi miniszter ur döntésével; a honvédtisztakar katolikus vallásu tagjainak engedélyt adott, hogy a Kör tagjai közé mint rendes tagok belépjenek. A belépést maga Csanády Frigyes altábornagy ur önmagyméltósága nyitotta meg, s ezzel igen kedvező megoldást nyert a tisztakar tagsági ügye körünkben. A Kör összes taglétszáma a 42 vidékivel együtt 611.

A fejedelmi adomány birtokában jogosult keresztény önérzettel a fenkolt lelkü adományozó iránt pedig mélyeség hálával állottunk városunk kath. társadalmának színe elé, midőn február 24-én első vetítő estünket tartottuk a villanyfényes fehér palotában. Nem kellett szorongani a régi kis helyiségben, ahol oly hosszú éveken át kitarítottunk s ahol mindig az volt a baj, hogy tulságos sokan voltunk. Most büszkén mondhatjuk, hogy e hatalmas inpozáns méretű terem számára sem vagyunk kevesen. A Kath. Kör szórakoztató és tanító programja hatalmas közönséget hódított magának. Ezt tapasztalhattuk már gyakran, midőn a földszint és erkély összes ülő- és állóhelyeit teljesen megtöltve láttuk: ez pedig a kétezres létszámot megközelíti.

A vetítő estek alkalmával a következő előadásokat tartottuk:

A Székelyföldről (jan. 10.) Dr. Hermann Antal egyetemi tanár; a Dunáról (febr. 24.) Dr. Karácsonyi János; Alsó-Ausztria kolostorairól (márc. 3.) Dr. Némethy Gyula; Krisztus kinszenvedéséről (márc. 10.) dr. Vucskies Gyula; Pillanatfelvételek a nagyváradai mozgósításról (nov. 7.) Bozóky Gyula százados; X. Pius pápa emléke (nov. 17.) Dr. Némethy

Gyula; Franciaországról (nov. 24.) Dr. Kovács S. János; a belgiumi harcokról (dec. 1.) Dr. Laesny Ince; Kelet Poroszországról (dec. 3.) Dr. Némethy Gyula; Galiciáról (dec. 8.) Dr. Karácsonyi János; A tengerről és haditengerészetről (dec. 22.) Dr. Papp Károly; Konstantinápoly és vidékéről (dec. 29.) Dr. Pataky Arnold.

A közművelődési tanfolyamon a nagyobbított folyamán: Legfontosabb kérdések dr. Vucskies Gyula, gróf Széchenyi István és Pascal vallásossága (febr. 27.) Kozary Gyula. Az emberiség koráról dr. Pataky Arnold; Az Isten útja, Kovács József költői elbeszélése (márc. 6.); az ősemberről dr. Némethy Gyula; A középkor szelleméről Kravjanszky Mór (márc. 13.); A sajtóról P. Bangha Béla (márc. 22.); Irodalom és művészet mint etikai értékeink, Vucskies Jenő; A Szülőkről a Szülőknek dr. Kovács S. János (márc. 27.) A világi nagybirtokról (ápril. 3.) dr. Krüger Aladár.

Az előadók mélyen szántó munkája mellett Vucskies Ottóné, Törleyné Varró Zsófia, Kereszthy Stefánia, Hubert Manei és Lajos, dr. Popity János, Resch Mihály, Szalay Elemér, Takácsy János, Hilf László szolgálták a művészi zenét, énekszókat, szavazatot...

Kath. Körünk mult évi tevékenységének vázolásánál bátran kiemelhetjük, hogy az év első felét a berendezkedéssel s az ünneplés megnyitással töltöttük el. Kultur palotánk befejezése valóságos kultur esemény vala, melynek először febr. 22-én magunk örvendettünk, amidőn a palotát használatba vettük. A benső családi öröm oly általános volt tagjaink között, hogy a közgyűlés után

is bizalommal, jó akerralal és szeretettel, hogy közös munkánkon Isten bőséges áldása legyen.

A nagy hatást tett beszédét a tagok lelkes éljenzéssel fogadták és percekig tapsolták az új elnököt, a ki első föllépésével egyszerre meghódította a Kör összes tagjait.

Ezután letárgyalta a közgyűlés a tárgyszorozatot további pontjait. Az 1915-ik évi számadások megvizsgálása céljából számvizsgálóul Justh Károly és Láng József küldettek ki. Az 1914-ik évi számadásokat jóváhagyták és Sürger Bertalan pénztárnoknak köszönetüket fejezték ki. Végül megállapították az 1915-ik évi költségelőirányzatot.

A közgyűlés az új világi elnök elttével ért véget.

Magyar Hadi Hitelintézet nagyváradai képviselőségének megalakulása.

A háboru minden gazdasági tevékenységet megbénító hatása talán legérzékenyebben érinti az ország hitelügyét. A vállalkozásokat, iparüzemek folytatását, a kereskedelem életképességét támadja meg a hitelforrások kiapadása. A régi hitel lassabb lebonyolítását lehetővé teszi a moratórium, az új hitelre szorulóknak azonban seholy sem tudnak pénzhez jutni.

Ezen a súlyos helyzeten segít a Budapesti már korábban megalakult Magyar Hadi Hitelintézet részvénytársaság, amely óriási tőkével létesült s a célját, a kölcsönt illető feltételeit tekintve altruista célokat szolgáló első sorban.

Az intézet célja ugyanis az, hogy azon hitelügyeken segítsen, amelyeknek kielégítését a háborus állapot megnehezítette, sőt részben lehetetlenné tette s amelyek a lé-

rendezeit társas vaesorán 514-en jöttek össze. Az országos jellegű házavató május 10-én, Szt. László királyunknak a Kör védőszentjének egyházmegyei névnapján ültük meg, az ország és egyházmegyéink kath. köreinek küldötteivel; állami hatóságaink, haderőnk, vármegyéink, városunk illustis képviselőivel; a társadalom színe javával.

Aki emlékébe idézi ennek a vidéki katolikus nagygyűlésnek lefolyását, mely a megyés főpásztor és védnökünk mondotta ünnepélyes Szt. misével és szt. beszéddel kezdődött a székesegyházban, melyre a szomszédos falvak hívei zászlóik alatt özlöttek; a szt. László király ereklyéjével tartott lélekemelő impozáns körmenetet, a hívek tömeges közös szt. áldozását, a Szt. László teremben tartott ünnepi közgyűlés remek műsorát ebben báró Gerliczy Félix az orsz. katolikus szövetség alelnökének az ünnep méltóságához illő beszédét, Krüger alkalmi költeményét, Beleznyai férfikarát, a honvédszenekar számait; a megjelent előkelőségek festői főpapi és diszmagyar csoportjait; aki megfigyelte a zászlódiszba öltözött várost, az megvigasztalódott: hogy nemzetünk s ősi városunk tud még hódolni díszes szent királyának emlékének, s hitet tud tenni vallásosságára és hazafiságára mellett.

Körünk védője megyés főpásztorunk nagy szeretettel karolta föl házavató ünnepünket és domborította ki a napnak kettős jelentőségét. Régi vágya már katolikus körünknek, hogy Szent László királyunknak emlékét irrltő módon akként ünnepeljük meg, hogy e napon a hívek mélyszéges áhítata s buzgósága mellett velünk legyenek s együtt érezzenek azok is, akiket a szent ki-

tező pénzüzetek részéről jelenleg kellő elátásban nem részesülhetnek. Főleg a közép és kisiparosoknak és kereskedőknek most előállt és a körülményektől indokolt, jogos üzleti hitel igényeit lesz hivatva lehetőleg kielégíteni.

Hitelt kizárólag üzleti célokra és csak váltó alakjában nyújt és pedig megfelelő kezességre vagy biztosítékra, továbbá személyi hitel és tárcaváltók alapján. A legmagasabb hitel 500 korona, a legkisebb 100 korona.

A részvénytársaság áldásos működését a vidékre is kiterjeszti s vidéki képviselőségek vezetésével syndikátusok bizatnak meg.

Ez időszerint Miskolcon van a részvénytársaságnak képviselősége s most Nagyváradon alakult meg a vidék második képviselősége.

Dr Moskovits József kamarai elnök, valamint Hofbauer Pál a Nagyvárad Takarékpénztár és Havas Mór, a Bihar megyei Takarékpénztár vezérigazgatójának közbenjárásának köszönhető, hogy Nagyvárad megkapta a képviselőséget, míg annak előkészítésében különösen dr Sarkadi Lajos kamarai titkár fejtett ki eredményes tevékenységet.

Hetekig tartó munkával sikerült a rendelkezésre bocsátandó fél millió koronára biztosítani a garanciát s az abban résztvevőkből megalakítani a syndikátust.

Az alakuló gyűlésre Hegedüs Loránd orsz. képviselő, a Hadi Hitelintézet alelnöke is megígérte lejtvetelét, aki azonban közbejött körülmények miatt nem jöhetett Nagyváradra s így egyedül Gruner Tivadar, igazgató képviselte a Hadi Hitelintézet központját.

Dr Moskovits József elnökle alatt résztvevők az alakuló ülésen Hiemesch Frigyes az Osztrák-Magyar Bank nagyváradai főnökjének főnöke, Kereszthay Kornél, a Magyar Általános Hitelbank helybeli főnökjének főnöke, Kereszthelyi Zoltán megyei főjegyző, Lukács Ödön városi főjegyző, Schwartz Izidor kamarai alelnök, dr Sarkadi Lajos kamarai titkár, Hofbauer Pál, a Nagyvárad Takarékpénztár, dr Popper Ákos az

rálának ez ősrégi város alapítójának erényei hazafias munkára egyesíteni tudnak. Főpásztorunk e törekvésünket fényes diadalra vezette. Megünnepelte Szent László királynak egyházmegyéink számára husvét után 4 ik vasárnapra áthelyezett ünnepnapját nagy pompával; s szerető gondoskodással biztosította ez ünnep jövőjét is. Megünnepelte továbbá a Kör díszes új otthonának felavatását, főpásztori szívébe fogadta azt a nagylelkű férfit, aki felé azon a napon valóban az ünneplés, a szeretet, a háláérzet áradata fordult, aki „Szent László király örökségéből a magyar keresztény kultúrának oly díszes hajlékot adott”. Az ünnepi közgyűlés után pedig főpásztorunk mintegy 200 teritű díszebédben gyűjté maga köré az egész országból idesereglett vendégeket, városunk előkelőit s a Katolikus Kör tagjainak nagy részét.

S az a nagy lélek, aki felé az egész város sőt az ország kath. társadalma szíve háláját nyújtotta; kinek Endrey alkotta életnagyságu művészi arcképét dr Molnár Imre tagtársunk klasszikus lelkes beszéddel tárta az ünneplő közgyűlés elé; kinek fejedelmi adományát az országból Szt. László városába zarándokolt vendégeink nem győzték csodálni; az az apostoli lélek teljesen visszavonult e napon. Már hetekkel azelőtt Abbáziába utazott, mert nemes lelkének csak addig tudott gyönyörűséget szerezni, amíg nyújthatott, amíg adhatott. Azután hasonló lelki nagysággal és előkelőséggel tért ki az ország a város hálájának őszinte nyilvánítása elől.

(Folyt. köv)

Egyesült Bihar megyei Bank és Központi Takarékpénztár, Aczél Zsigmond a Polgári Takarékpénztár, Moskovits Miksa a Leszámitoló és Jelzálogbank vezérigazgatói, Julier Károly az Osztrák-Magyar Bank főnökjének főnökhelyettese, Ternyei Ármin, a Gazd. és Iparbank vezérigazgató helyettese és Czeglédy Jeremiás az Ipartestület elnöke.

Dr Moskovits József elnök üdvözölte a megjelenteket s rámutatott a létesítendő képviselőség nagy fontosságára. Bejelentette, hogy Hegedüs Lóránd táviratban értesítette, hogy Bécsbe kellett utaznia s ezért sajnálattal bár, de nem jöhetett Nagyváradra.

Gruner Tivadar szükségtelennek tartja, hogy az intézmény célját, szükségességét fejtegetse. Az intézet Budapestén 4.000.000 részvénytőkével alakult meg s ennek fele be is lett már fizetve. A főváros a részvénytőke egy negyed részéért garanciát vállalt. A leszámitolásokat az Osztrák-Magyar Bank eszközöli, úgy, hogy a Hadi Hitelintézet 44 millió korona felett disponál.

A vidéki syndikátusok 75 százalékot garantálnak, a központ pedig 25 százalék garanciát vállal. Kifejti, hogy az intézet nem régi adósságok törlesztésére ad kölcsönt, hanem életképes, jóvaló iparosoknak iparuk fentartására, folytathatására, a kereskedőknek készletek beszerzésére nyújt hitelt. hogy ezzel is enyhítse a drágaságot. Olyanok lesznek a hitelezők, akik eddig nem vettek hitelt igénybe s így most sem fordulhatnak ismerős pénzüzetekhez. Hangsúlyozza, hogy az elvállalt garancia nem jár az aláírók veszteségével, mert a hitelt maguk az alapítók szavazzák meg. A kamat mindenkor az Osztrák-Magyar Bank kamatláb lesz, amelynél esetleg 1 és fél százalékkal magasabb kamatot szedhet a képviselőség a felmerülő kiadások fedezésére. A syndikátusban résztvevő pénzüzetek hazafias köteleességet teljesítenek, mert azoknak az iparosokat és kereskedőket juttatják pénzhez, akik új hitelt nem kapnak. Ausztriában a hasonló intézmény kitűnőnek bizonyult. Személyi hitelt csak kivételes esetben, kisiparosoknak adnak, pl. Miskolcon 20 esizmadia 20000 koronát, bakancsszállításra. — A hadicikkok szállítóinak nagy segítség, ha pénzt kapnak s követelésüket a Hitelintézetre cedálják. A benyújtott váltókat a syndikátus itt meg szavazza s a fővárosban számoltják le. Sürgős esetekben itt is azonnal kifizetik a kölcsönt.

Dr Sarkadi Lajos úgy tudja, hogy mindnyájan kellőleg tájékozva vannak a Hitelintézet dolgairól. Most megalakulást kell keresztülvinni; a 75 százalék garancia megvan, a syndikátus tagjainak kell a kötelező nyilatkozatot beküldeni s a bírálókat kijelölni.

Gruner Tivadar szerint a bírálókat ha megválasztják, a képviselőség meg kezdheti működését. Egy hét alatt ez megtörténhet.

Ezután az ügyek lebonyolításával egyhangulag a Nagyvárad Takarékpénztárt bízták meg.

Hofbauer Pál a megbízatást köszönettel elvállalja az intézet nevében. Hangsúlyozza, hogy nem kell a kérdést halogatni. Nyolc hónapja áll a háboru s mi még csak a megalakulásnál vagyunk. Állapítsák meg, hogy kik vállalják a bíráló bizottsági tagságot s a bizottság mikor tartja üléseit.

A felszólaláshoz képest a syndikátusba beválasztottak: a város részéről Rimler Károly polgármester, míg Bihar megye a holnapi közgyűlés után jelenti be képviselőjét.

Ezekon kívül a syndikátus és a bíráló bizottság tagjaiul választottak: a kamara részéről dr Moskovits József, az Ipartestületől Czeglédy Jeremiás, az O. M. Bank részéről Hiemesch Frigyes, illetve helyettese, a M. Ált. Hitelbank részéről Kereszthay Kornél, a Nagyvárad Takarékpénztár részéről Hofbauer Pál, a Bihar megyei Takarékpénztár képviselőjében Havas Mór, az Egyesült Bihar megyei Bank és Közp. Takarékpénztártól dr Popper Ákos, a Gazdasági és Iparbanktól Ternyei Antal, a Leszámitoló és

Jelzálogbanktól Moskovits Miksa a Polgári Takarékpénztártól Aczél Zsigmond vezérigazgatók.

A bíráló bizottságba Nagyvárad város részéről Lukács Ödön főjegyző küldött ki.

Megállapodtak továbbá abban, hogy az üléseket a Nagyvárad Takarékpénztár helyiségében minden szombaton déli 12 órakor tartják meg s a képviselőség működését a március 27 iki első összejövetellel kezdi meg.

Moskovits Miksa indítványára dr. Moskovits Józsefnek, Hiemesch Frigyesnek jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak a képviselőség létesítése körül kifejtett buzgó közreműködésükért, míg dr. Moskovits József elnök indítványára Grüner Tivadarnak, a két törvényhatóságnak és a résztvevő pénzüzeteknek mondott köszönetet az értekezlet.

Biharmegye bucsuja Fetser Antaltól.

Biharmegye törvényhatósága a februári rendkívüli közgyűlésen bucsuzott el Fetser Antal győri megyés püspöktől. A közgyűlésnek ide vonatkozó határozatáról készített jegyzőkönyvi kivonatát tegnap adta át a törvényhatóság által kijelölt küldöttség. A küldöttség Fráter Barnabás vezetésével tisztelt a távozó püspöknek. A küldöttség tagjai voltak Keszthelyi Zoltán, Rednik Gábor, Verner Kálmán.

A bucsuiratot hozó küldöttség nevében Fráter Barnabás alispán a következő beszéd kíséretében nyújtotta át a vármegye határozatát:

Méltóságos Urunk!

Biharmegye törvényhatósági-bizottságának megbízásából jövünk, amely ép oly megtisztelő, mint amely elszomorító. Megtisztelő azért, mert azt a dokumentumot hoztuk el Méltóságodnak, amely a vármegye szeretetének, tiszteletének, nagyrabecsülésének és annak a ragaszkodásnak a bizonyítéka, amellyel a Törvényhatóság Méltóságod személyét mindenkor övezte.

Megszomorító azonban azért, mert tisztelgésünk egyszermind bucsu is Méltóságodtól, akinek távozása annak a feledhetetlen értékű tevékenységnek elvesztését jelenti, amelyet Méltóságod a vármegye közönsége érdekében mindenkor oly páratlan buzgalommal és önzetlenséggel fejtett ki.

A bucsu pillanatában a vigasznak csupán két momentuma marad számunkra. Az hogy épen Méltóságod ernyedetlen tevékenysége biztosított számára oly magas polcot, amelynek elfogadása a mi törvényhatóságunkat is büszkeséggel tölti el és az a remény, hogy Méltóságod a jövőben is megtartja számunkra jóindulatát, mintahogy mi mulhatatlan szeretettel ragaszkodunk Méltóságodhoz!

Fetser Antal a következő szavakkal köszönte meg a vármegye határozatát:

Nagyságos Alispán Ur!

Mélyen tisztelt Uraim!

Lelkem mélyebből fakadt őszinte hálával köszönöm meg Önöknek a vármegye közönsége, reám nézve örökbecsű szeretetének írott bizonyítékát és biztosíthatom Önöket, hogy hálám e vármegye közönsége iránt érzett soha meg nem szűnő szeretetem lesz.

Az Önök által hozott irás megfakulhat, megtépheti az idők kiméletlen, mindent elmorzsoló vasfoga, a szeretet azonban a lélek tulajdona.

A lélek hervadhatatlansága a garanciája annak, hogy szeretetem örök és soha el nem múló lesz.

Az Isten áldása kísérelje az Önök munkáját, amelyet a vármegye közönsége érdekében oly buzgón fejtenek ki.

Az ünnepélyes átadás megtörténte után még hosszú ideig volt szívesen látott vendége a püspöknek a küldöttség.

A husdrágaság megszüntetése.

Tanácskozás. Városi sertéshizlaló. Zsirbeszerzés. Czeglédy Jeremiás és Lukács Ödön főjegyző nyilatkozata.

Lukács Ödön főjegyző a husdrágaság leküzdése érdekében értekezletre hívta a nagyvárad ipartestület elnökét: Czeglédy Jeremiást és Pesthy Bélát, a Popovics-féle sertéshizlaló volt tulajdonosát s megalapítóját. Arra a kérdésre, hogyan lehetne a fenyegető s folyton emelkedő husdrágaság ellen védekezni?

Czeglédy Jeremiás elnök válaszában kifejti, hogy ő már a polgármester által összehívott ankétán állást foglalt az állami rekvirálás mellett. Olesó hus csak úgy lesz Magyarországon, ha országosan megszabják az élmarha eladási árát elősúlyban. A miniszter azonban, aki a közép birtokososztályt oly szívesen rendszabályozta meg, mikor a nagybirtokosokról, az agráriusokról van szó, huzódzik az egyetlen lehető megoldástól, az állami rekquirálástól. Így most két emberen áll a kérdés s főképp: az eladón. A piacon ma 6 20 kiló apadósúly betudásával 2 korona 90 filléért vette a sertést, ami átszámítva 3 koronát jelent, de mások 3 korona 10 filléért vásárolták a húst. Hogy jusson ilyen vételár mellett a közönség olesó hushoz? Ő 4 rongyos sertésért ma 884 koronát fizetett. A felhajtás kevés volt s ő sajnálja a közönséget, de nem tud segíteni. A bojkott volna a legjobb, de ez se segít ma, mert a vevők elmennek a községbe sertésért s elviszik onnan, helyből, ami könnyebb az eladóra, mint faluról ő hozza be a sertést.

Lukács Ödön bejelenti, hogy a város sertés állományt kíván beszerezni.

Czeglédy Jeremiás elnök nem helyteleníti a sertésállomány beszerzését, de azt nem helyeselné, hogy a város adja is el a sertést, mert ez költséges szervezettel járna, hanem adja át a henteseknek kevés polgári haszon mellett való elárúsítás végett a város a sertéseket. Nagyobb mennyiséget azonban, mint 1000-2000 darabot, ne vásároljon a város, mert ez reszkirt dolog. Tudniillik nem lesz tengeri. Popovics Athanasznak már nem szállít tengerit a termelő, ő a földművelésügyi miniszterhez fordult, hogy adjon át. Régen 20 korona 50 fillér volt a tengeri ára, most 27-30 korona. Ha pedig nincs elég tengeri, akkor a sertés apad sulyban, s ha egy sertés hetenkint csak egy kilót apad, az 1000 sertésnél 1000 kiló hetenkint, s ez legalább 2000 koronát jelent, ami nagyon megrágitaná a városnak a sertésfenyészést.

Lukács Ödön kijelenti, hogy nem ilyen nagymennyiségű sertésről van szó, legföljebb 500 darabról.

Czeglédy Jeremiás szerint ez egy hónapra is kevés.

Lukács Ödön kijelenti, hogy ha a sertés tartás nem sikerül, zsirral fog kísérletezni, ezt nagy mennyiségben ajánlotta.

Czeglédy Jeremiás szerint az ügynökök elvitték a zsirt mindenfelől, Oláh Ferenc 4 koronát adna a zsír kilójáért. De ha van olesó zsír, mindet meg kell venni. A város azonban adja át a zsirt kevés haszon mellett való elárúsítás végett a henteseknek, hogy ne kelljen egy helyen tolakodni a közönségnek.

Pesthy Béla, a Popovics-sertéshizlaló alapítója azt ajánlja, hogy zsirt szerezen be a város, a húst inkább lehet nélkülözni. (Czeglédy Jeremiás: helyesen!) A kérdés ilyen megoldását javasolja.

Czeglédy Jeremiás emlékébe hozza a főjegyzőnek a polgármester azon kijelentését, hogy 2000 darab sertést ajánlottak neki 1 korona 56 filléért elősúlyban s akkor ő kijelentette, hogy rögtön átveszi Oláh Ferenc

pedig 2 koronát ígért kilójáért. A polgármester akkor azt ígérte, hogy megbeszéli a dolgot az eladóval, kéri, hogy ezt az ügyet bonyolítsa le a főjegyző.

Holnap a marhahus kérdésében tanácskozik a főjegyző.

A főgimnázium március 15-iki ünnepélye.

A régi szép szokáshoz híven a magyarok lángoló emlékü nemzeti ünnepét Nagyvárad iskolái az idén is megülték. Különösen a prem. főgimnázium ifjusága rendezett impozáns és külső megnyilvánulásában is nagymérvű ünnepélyt. A Katholikus Kör nagyterme zsufolásig megtelt díszes és előkelő közönséggel, amely nagy érdeklődéssel hallgatta végig az ifjuság hazafias számait. Különösen hölgyek jelentek meg szép számmal köztük özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Pallay Lajosné, Fráter Imréné, Bary Józsefné és még számos más előkelőség.

A társadalom notabilitásai közül ott voltak még: Bary József, dr. Fráter Imre, Vass Bertalan, Tóth Imre, Justh Károly, Skultéthy István, Muresán Valér, dr. Schweiger Ede, Gedeon Alajos, dr. Stokker József, Gelta Géza, dr. Imrik Gusztáv, dr. Fássy Lajos, Szmekta L. Ödön, Heilinger József, Réz Mihály, Keszte István, Balogh Kálmán, Martos Ede, Szalay János, Somogyi Géza, Jancsó Lajos, Vadász Zoltán, Horváth István, Fényes Lajos, Kelemen Kálmán, Sztarill Ferenc a premontrei főgimnázium tanárikara stb.

Az ünnepély Kölessey halhatatlan Himnuszával kezdődött, melyet a gimnázium énekkara adott elő stílusosan. Kovács Kandíd vezetése és Resch Mihály zongora kísérete mellett.

Utána Endorffer Ágoston tartott megnyitó beszédet, s rövid, de szép szavakban vázolta a tanulóifjuság kötelességeit a háboru alatt.

Reichard Ernő a Mihályi „Balaton háborgását” adta elő zongorán, s játékaival a szép zenei költemény minden nüanszát érvényre juttatta. Böhm Sándor Petőfi „Nemzeti dalát” szavalta el tetszés mellett.

Rendkívül vonzó volt a gimnázium zenekarának játéka: a szerenádöt adta elő az Ocskay-brigadérosból. A közönség meleg tapsokkal honorálta az élvezetes zene-számot.

Bary József VIII. oszt. tanuló tartott ezután felolvasást. Szép szavakkal fejtegette, hogy miből merithetünk erőt s hatalmas küzdelmünkben, s rámutatott, hogy a 48 as nagy harcunkra kell tekintenünk, amikor a magyar oly nagy lelkesedéssel harcolt, s melyhez hasonló kitartást tapasztalhatunk most is, amelynek segítségével biztosan ki fogjuk vívni dicső győzelmünket.

A férfikar szép éneke után Vidlicska József mély bensőséggel szavalta el a „Hová ved rózsáját”, Székely László pedig egy művészi melodramát adott elő zongora kíséret mellett.

Az anyagi haszonnal is dicsekedő szép ünnepély a Rákózi induló vérpezsdítő és lélekemelő hangjaival végződött amely ének-szám valósággal frappírozta a közönséget. Az énekkar művészi vezetése Kovács Kandíd premontrei tanárnak nagy dicséretére válik.

x **Megfagyott**, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B Telefon 13-02

A törökök átléptek

a Szezei csatornán.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Galacból jelentik: A török sereg nagyobb csapatokkal átkelt a Szezei csatornán s Egyiptom területén folytatja hadműveleteit.

Harcaink a Kárpátokban.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Az enyhébbre vált idő következtében újra heves harcok folynak a Kárpátok egész vonalán. A Lupkow szorosától északra az oroszok nagy erővel támadtak, de támadásuk meghiúsult. Az oroszok támadását a Kárpátok harcvonalán mindenütt az oroszok nagy veszteségével vertük vissza. A baligrodi és uzsoi utakért és Nadvornánál is hevesen támadtak az oroszok, teljesen sikertelenül. A kárpáti példátlanul véres harcok a legnagyobb jelentőségűek az egész keleti fronton. Az oroszok ellen intézett támadásaink Gorlicánál és Uzsoknál sikerre vezettek. Az uzsoi szorosától északra elfoglaltuk az oroszoknak több várszerűen megerősített hadállását. Hadállásainkban valóságos paloták készültek, melyek megóvják csapatainkat az időjárás viszontagsága ellen. A legénység hangulata kitűnő. A fronton el nem foglalt katonák ski kirándulásokat rendeznek a Kárpátok magaslatain.

Megsebesült két francia tábornok.

Budapest, március 15. (Saját tud.) A párisi Havas ügynökség jelenti: Manoury és Villars tábornokok súlyosan megsebesültek a harctéren. Manoury tábornok a balszemét vesztette el s állkapcsát zúzta szét egy golyó. Villarst trepanálták.

Elsülyedt angol személyszállító gőzös.

Budapest, március 15. (Saját tud.) A Zagimen nevű óriási személyszállító angol gőzös a Szezei csatorna közelében Tesamad—Gaven kikötője előtt ismeretlen okból elsülyedt. A hajón ezernél több utas volt. Közlelbi részletek hiányoznak.

Elsülyesztett angol hajók.

Budapest, március 15. (Saját tud.) A párisi Agence Havas jelenti: Csütörtökön az Augusta Conseil gőzöst egy német tengeralattjáró elsülyesztette. A Campinas angol gőzös csak nagynehezen menekült el a megtorpedozás elől.

Budapest, március 15. (Tud. cenz. táv.) Rómán át táviratozzák Londonból: Az angol

admiralitás jelentése szerint az U 29. megtorpedozott öt angol hajót. A hajók nevei: Redlard, Andalsian, Judan, City, Adenum. Az U 29. kapitánya közölte a hajók tisztjeivel, hogy ő sülyesztette el szeptemberben az Abaukir és a Hoque cirkálókat. Eszerint most valószínűleg Weddingen vezeti az U 29-et.

A cár ismét a harctérre utazott.

Pétervár, március 15. A cár Carszkoje-Szeléből a frontra utazott.

Bolgár hivatalos jelentés a szerb kegyetlenségekről

Budapest, márc. 15. (Saját tud.) A hivatalos bolgár távirati ügynökség most teszi közzé azt a jelentést, melyet a macedón végrehajtó bizottság a civilizált világhoz intézett. A bizottság felsorolja azokat a kegyetlenségeket, melyeket a szerbek és görögök a macedoniai bolgárokkal elkövettek. A macedon bizottság megbélyegzi a Macedonia új elnyomóit, mint két millió keresztény kinczöit.

A Dardanellák bombázása.

Konstantinápoly, március 15. A főhadiszállás jelenti: Ellenséges páncélos hajók nagy intervallumokban sikertelenül bombázták Sedd-il-Bahr és Kum-Kaleh erődket. Tegnap éjjel az ellenség könnyű flottájával újból közeledni akart az aknamezőhöz, de ütegünk tüzelése visszazorulásra kényszerítette. A tüzelés néhány ellenséges hajót megrongált. (Min. sajtóosztálya.)

A Dardanellák erődje sértetlen.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A B. Z. am Mittag haditudósítója jelenti lapjának, hogy járt a Hilid-il-Bahr erődben s megbizonyosodott róla, hogy a 354 angol lövedék csak lényegtelen anyagi kárt okozott; az ütegek és az erőd sértetlenek.

Trónörökösünk az ágyutüzben.

Bécs, március 15. (Saját tudósítónktól.) Január első felében trónörökösünk az egyik keletmagyarországi hadtest látogatása alkalmával autón ment a Pilica mentére katonáink meglátogatására. Az oroszok az egész országutat, amelyen a trónörökös áthaladt, egész nap ágyúzták. A trónörököst hiába próbálták meg lebeszélni utja folytatásáról, hajthatatlan maradt és folytatta útját a legnagyobb ágyutüzben.

A vármegye élelmezése.

Burgonyát vásároltat az alispán. Megkezdik a tengri kiosztást.

Biharvármegye közönségének élelmezése épp oly nehézségeket okoz a közigazgatás vezetőségének, mint bármelyik nagyváros ellátása. Fráter Barnabás alispán fáradságot nem ismervé minden eszközt felhasznál arra, hogy a vármegye lakossága szükségét ne szenvedjen. A vármegyének gabonával való ellátása iránt már megtették az intézkedések. Legközelebb megérkezik a szükséges gabona mennyiség s megkezdődik annak szétosztása is úgy, hogy szükségét sehol sem fognak érezni.

Bár eredetileg úgy volt tervezve, hogy a gabonával ellátáson kívül más élelmezési akciót nem fog végezni a vármegye, mégis mint értesülünk, az alispán már egy újabb és igen fontos élelmicikknek a beszerzésére is gondolt. Jelenleg a vármegyében nagyon sok hely nélkülözi a burgonyát. A mostani készlet rövidesen elfogy és akkor a lakosság a kenyér után legelső fontos táplálékától lenne megfosztva. A burgonyának magánúton való beszerzése, sajnos, csak uzsorával volna lehetséges, ezért az alispán igen üdvös lépésre határozta el magát. Hatósági úton fogja ellátni a közönséget burgonyával. Tegnap ebben a dologban Fráter Barnabás minden főszolgabíróhoz rendeletet küldött.

Az alispán táviratilag tudatta a járások főszolgabíráival, hogy a közönség burgonya szükségletéről hatósági úton akarnak gondoskodni. A rendelet értelmében a főszolgabírák tartoznak a járások szükségletét azonnal összeírni és az alispánnal bejelenteni. Az összeírás eredményének megfelelően gondoskodik az alispán a megfelelő mennyiség bevásárlásáról.

A hatósági úton beszerzendő burgonya kizárólag élelmezési célra lesz adva, tehát vetésre fel nem használható. A burgonyát a községek készpénzzel veszik át és úgy is adják ki a lakosságnak. Az összeírás alkalmával be kell jelenteni minden községnek az utolsó vasuti állomását is, mert a megvásárolt burgonyát egyenesen odafogják irányítani.

Tudomásunk szerint Fráter Barnabás alispánnak már ma 30 waggon burgonya áll rendelkezésére. A szükséglettől függ aztán, hogy mennyit fog még vásárolni.

A gabona szétosztása.

Biharvármegyeének gabonával való ellátása szintén jelentékeny lépéssel halad előre. A földmivelésügyi miniszter értesítette ugyanis az alispánt, hogy egyelőre 35 waggon tengerit bocsát a vármegye rendelkezésére.

A 35 waggon tengerit már fel is osztotta az alispán. Eszerint az élesdi járás 6, a központi 4, a belényesi 5, a béli 3, a magyarcsékei 5, a sárréti 2, a tenkei 3, a szalárdi 2, a vaskóhi 2 és a feketeerdői üvegyár külön 4 waggon tengerit kap. A tengeri már ma utnak is indul.

A malmok ajánlatai.

Az alispán tudvalevőleg pályázatot hirdetett a vármegye gabona szükségleteinek megőrlésére nézve is. A pályázati határidő tegnap járt le. Ajánlatot adtak be 1 nagyszalontai, 1 érvasadi, 1 berettyóújfalusi, 1 belényesi, 2 margittai, 2 mezőtelegdi több nagyvárdai, 1 soroksári és több fővárosi malom. A közelebbi részletek még ismeretlenek. Ugyisint ismeretlen az is, hogy milyen malmok kapják meg az óriási mennyiségű gabona megőrlésére a megbízást. Az alispán ma vagy holnap dönt e kérdésben.

Dr Wallner Ödön temetése.

Vasárnap délelőtt fél 11 órakor helyezték örök nyugalomra dr Wallner Ödön közéletünk kimagasló alakjának tetemeit. A temetési szertartás a Ritók Zsigmond utcai gyászosháztól ment végbe. A nagy díszű ravatalt a reggeli órákban állították fel a gyászos ház tágas udvarán. A halottasház komoly gyászpompával volt ékítve. Az elhunyt ezüsttel kivert fekete bársony menyegző alatt pihent, köröskörül délszaki növények és a lobogó gyertyák szálai. A ravatal körül a Concordia temetkezési intézet díszőrei és a vármegye díszruhás hajdúi állottak.

Tíz órára már csaknem meg volt telve az udvar a gyászoló közönséggel. Megjelent Biharvármegye és Nagyvárad város intelligenciája teljes számmal. Különösen imponáló számmal vettek részt a temetésen a tisztviselők.

A közönség soraiban ott láttuk Fetszer Antal győri megyés püspököt, Miskolczy Ferenc, Hlatky Endre főispánokat, Karácsonyi János, Vueskies Gyula kanonokokat, Brém Lőrinc tb. kanonokot, Fráter Barnabás alispán vezetésével ott volt az egész vármegyei tisztikar, melynek számát tekintélyesen növelte a vidékről bejött tisztviselők száma Rimler Károly polgármester vezetésével igen sok városi tisztviselő vett részt a temetésen. Az ügyvédi kamara, a lat. szert káptalan tisztikara, az államépítészeti hivatal tisztikara, a Biharvármegyei Takarékpénztár tisztikara és ezeken kívül még rengeteg tisztelője jelent meg a végtisztességén az elhunytak.

A temetési szertartást Imrik S. Zoltán tb. kanonok végezte segédlettel. A szertartás befejeztével az Ügyvédi Kamara nevében dr Adorján Emil a kamara alelnöke a következő beszéddel bucsúztatta el az elhunytat.

Tisztelt gyászoló közönség!

Lelkünk mélyéig megrendülve állunk itt annak az igaz embernek a koporsójánál, aki még csak néhány napja is sugaras derűvel az ajkán és szemében élt és járt közöttünk. Fülünkbe cseng még szívélyes baráti hangja; szemünkben még ott dereng jóságos tekintetének meleg visszfénye: de a beszédes ajk most már néma, a becsületes szem örökre lezárva.

E peroben nem tudjuk, ki iránt volt kegyetlenebb a sorj: vele szemben-e, akit oly váratlanul erejének teljében ragadott ki az életből, avagy azokkal szemben, akik tőle még annyi sok szép és nemes munkát vártak. Csak azt tudjuk, lesújtva csak azt érezzük, hogy dr Wallner Ödönben egy oly férfiut vesztettünk el, akit utolsó percéig az igazsághoz való törhetlen ragaszkodás, felebaráti érzülettel áthatott emberszeretet, a mások baját-gondját megértő életbölcesség jellemzett; egy oly férfiut vesztettünk el, akiben megtestesítve láttuk az igazi ügyvéd fogalmának eszményét, a bajba jutottak védelmezőjét, a nyomoruságban levők és üldözöttek oltalmazóját; elvesztettünk egy oly férfiut, akinek az ügyvédség iránt való fáradszomjas odaadása, pihenést nem ismerő munkaszeretete mindnyájunkban a legőszintébb tiszteletet és elismerést keltette.

A súlyos vesztéségekben, amely az ő halálával szerető családját, Biharvármegye és Nagyvárad közéletét és társadalmát érte, fájó szívvel osztozik az igazságszolgáltatás minden tényezője és különösen az ő lelkéhez annyira odanőtt ügyvédség. Itt vagyunk drága barátunk, szeretett elnökünk, hálás hi-

veid: a nagyváradai Ügyvédi Kamara és az ügyvédszövetség tagjai, hogy nehéz szívvel utolsó bucsút vegyünk tőled s végső Isten hozzádot mondjunk. Te megosztottad velünk lelkednek kinészeit, szíved aranyát, szellemed gyöngyeit: mi a nagyraecselés hervadhatatlan babérral hintjük be utolsó utadat, a hű emlékezés örökzöldjével borítjuk be koporsódat, nevedet pedig és munkásságod érdemét és a ragyogó példát, amelyet életeddel nyújtottál: felejthetetlenül szívünkbe vésvő örökké megfogjuk őrizni.

A gyászbeszéd után a gyászhintóra teték a koporsót s megindult a szomorú menet a temető felé. A gyászoló közönség dacára a rossz időnek, egész a temetőbe kísért az elhunytat, hogy ott vegyen utolsó bucsút az oly hirtelen eltávozott vezetőférfiutól.

A temetést a Weiszlovits Adolf és fia cég végezte.

Koszorukat helyezték a koporsóra a családtagokon kívül a következők: A Ringelhann család, Demetrovics család, Beleznay Antal és családja, Biharvármegye közközháza, dr Fráter Imre, Nagy Márton és családja, a központi járás közönsége, Tatar Zoltán és családja, Ügyvédi Kamara, Ficzek Jenő és családja, Biharvármegye tisztikara, Biharvármegye közönsége, biharmegyei és nagyváradai Nemzeti Kaszinó, Pálca és családja, Fráter Kálmán, Szánthó Gyula és Ilonka, Fássy Lajos és Gyöngyösi István, Osváth Sándorné és nővére, a kir. törvényszék és járásbírók. Szunyogh Pál, Mihelyi Lajos, a Borbély-család, dr Burián Béla.

A Katholikus Kör háborus délutánja.

Az igazi és tiszta művészet szelleme lengte be a Katholikus Kör vasárnapi háborus délutánját.

Valóságos eseményszámba ment a vasárnapi hangverseny tüneményes műsora révén. Minden egyes száma a tökéletes művészet finom és kedves hangulatával ringatta el a hallgatóság lelkét.

A hangverseny első számát a honvédenekar töltötte be, Mejelberg „prófeta” c. operájából a Koronázási indulót adta elő káprázatos hangszereléssel és hatalmas kifejező erővel, teljesen kifejezve az induló nagyszerűségét.

A háborus idő egyik legnagyobb kérdését fejtette dr Kovács S. János „A háboruk hatása a nemzeti és gazdasági életre” című előadásában. Kiindulva a legújabb háborúkból fokozatos menetben mutatta be a publikumnak, hogy milyen változásokat idézett elő a háboru a nemzetek életében. A közönség az előadást, amelynek érdekessége éppolyan kiváló volt, mint az előadó közvetlensége, nagy élvezettel hallgatta. Az értekezést különben husvéti számunkban egész terjedelmében közöljük.

Az előadás után a honvédenekar Verdi „Aida” c. operájának egyik színpompás részletét adta elő bámulatos precizitással és minden zenei szépséget kihozó színezéssel.

A délután műsorának legkiemelkedőbb pontja volt Kővér Ilona énekművész nő szereplése.

A fiatal és nagy tehetségű művész, aki úgy a fővárosban, mint a külföldön nagy ambícióval és művészi készséggel fejlesztette ki pompás hangját, a vasárnapi fellépése alkalmával egy igazi énekművész, Istenáldotta tehetség lebilincselő varázsával ejtette valóságos extázisba a hallgatóságot. Hangjának meleg és szívbelpódzó tónusa, a legnagyobb zenei finomságokat kifejezni tudó színező ereje, nagyarányú képzettsége és vérbeli művésznőt predestináló megjelenése mind hozzájárultak ahhoz, hogy kiérdemelje

a publikum igazán szívből jövő és az igazi művésznőnek szóló hangos tapsviharát. Wagner „Tanhäuser” operájából énekelte el az imát teljesen kifejezve annak áhítatát és wagnari mélységét, Grieg „Solvejgs Lied” című dalát nagyon finoman interpretálta a bánatos hangulathoz illő színezéssel, végül Beleznay „Katona dal” át adta elő érvényre juttatva annak minden szomorúságát és magyaros szépségét.

A hangverseny végén a honvédenekar stilszerűen „Bánk bán” című operából játszotta el a nagy egyveleget. Az ünnepélyen felülfizettek: Grócz Béla 20 korona, Gabrielly Lajos 10 korona, dr Karácsonyi János 10 korona.

Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület

nagyváradai osztályának új elnöke.

Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület nagyváradai osztálya vasárnap tartotta meg elnökválasztó gyűlését abból az alkalomból, hogy az osztálynak kiválóan érdemes eddigi elnöke: dr Csulyok Béla nagyváradai kir. ítélőtáblai bíró nagy elfoglaltságára tekintettel elnöki állásáról lemondott.

Az osztály gyűlés, amelyen dr Szegedy Lajos kir. ítélőtáblai bíró, az osztály társelnöke elnökölt, mély sajnálattal vette tudomásul szeretett elnökének: dr Csulyok Béla lemondását s a távozó elnöknek az egyesület érdekében kifejtett kiválóan eredményes működéséért és fáradozásaiért jegyzőkönyvileg köszönetet mondott.

Az osztály gyűlés ezután elnökévé egyhangú lelkesedéssel tordai Molnár Géza nyugalmazott kir. bírót választotta meg, akit megválasztása alkalmából dr Szegedy Lajos társelnök szép szavakban üdvözölt. Kiemelte üdvözlő beszédében, hogy az egyesületre, amely létét éppen a nagyváradai birói és ügyészi kar kebelében keletkezett mozgalomnak köszönheti és amely célul tűzte ki magának, hogy az országos birói és ügyészi testülete egymással érintkezésben állván, igyekezzen a kar sérelmeinek orvoslását megvalósítani, igen sok feladat megvalósítása vár, amely hosszú, nagy és kitartó munkát kíván. De biztosítva látja már előre a sikert az újonnan választott elnök személyében, akit minden munkájában kitartó lelkes munkakedv, páratlan agilitás jellemez, s amidőn új állásában üdvözli, kéri, hogy azt a lelkesedést és buzgóságot, amely minden munkájában jellemzi, ne vonja meg az Egyesülettől sem.

Tordai Molnár Géza az egyesület új elnöke keresetlen szavakban válaszolt.

Válaszában szintén abból indult ki, hogy a nagyváradai birói kar volt az egyesület kezdeményezője és megteremtője, ezért aggódva kérde, képes lesz-e megfelelni azoknak a követelményeknek, amelyek ily illusztris egyesület elnökétől joggal el lehet várni? Amikor mégis köszönettel elfogadja az elnöki tisztet, teszi ezt azért, mert oly kiváló segítő társak vannak az egyesületben, akik gyengeségét pótolni fogják s őt törekvéseiben támogatják. Rámutatott arra a megnyugtató momentumra, hogy az igazságügyi kormány a nehéz időkben s a súlyos megpróbáltatások napjaiban alkalmasnak találta az időt a korszakalkotó reformnak: az új polgári perrendtartásnak az életbeléptetésére, tehát az egyesületnek sem szabad elosüggednie e nehéz időkben, hanem az egyesület életében dolgozni és munkálkodni kell folytatni azt a munkát, amely a birói kar nemcsak a jogfejlődés szempontjából, hanem a birói existencia létérdekében is szent kötelessége. Nagy feladatok várnak az egyesületre, ezek közül csak a birói és ügyészi külön status megteremtését említi, amelyhez a birói testületnek mindig ragaszkodnia kell, mert csak úgy lehet remélni az igazi birói függetlenség és pártatlanság meg-

valóságát, ha a bíró a többi polgároknál magasabb piedesztálra helyeztetik s ekkor a bírótól a közre nézve megnyugtató nagyobb kívánalmak teljesítése is jogosabban várható.

Végül kiemelte az elnök azt a rendkívül nagyfontosságú követelményt, hogy a bírának igyekeznie kell az ügyvédi karral szemben igazi kartársi érzéssel eljárni, mert az ügyvédi kar a bírakkal együtt van hivatalva az igazságszolgáltatás céljainak megvalósításában közreműködni s ezért az egyesület tagjainak minden alkalmat meg kell ragadni a kollegiális együttérzés és jóviszony ápolására.

A rendkívül nagy tetszést keltő beszéd után az osztálygyűlés egyesületi folyó ügyeket tárgyalt s a gyűlés az elnök zajos életével ért véget.

Hamis vád miatt elítélt ügyvéd.

— Saját tudósítónktól. —

A nagyváradai ügyvédi kar egyik tagja dr Kotzó Jenő ellen fegyelmi feljelentést tett a múlt évben az Ügyvédi Kamaránál dr Révész Jakab.

A feljelentésben dr Révész Jakab azzal vádolta dr Kotzó Jenőt, hogy fegyelmi vétséget követett el. Dr Révész Jakab ugyanis a Wallerstein Jakab által ellene indított sommás perben képviselővel dr Kotzó Jenőt bizta meg. Időközben dr Kotzó Jenő dr Révész Jakab állítása szerint lemondott a képviselőtől anélkül, hogy erről Révész Jakabot értesítette volna.

A múlt év november 26-án volt kifizetve a sommás-per tárgyalása és az erre vonatkozó végzését kézbesítették Kotzó Jenőnek. Az ügyvéd a tárgyaláson nem jelent meg, a végzést sem küldte el dr Révész Jakabnak. Ennek következtében mivel sem dr Kotzó Jenő, sem pedig dr Révész Jakab nem jelent meg a tárgyaláson, a bíróság a sommás perben dr Révész Jakabot elmakacsolta, dr Kotzó Jenő az elmakacsolási végzést is átvette, de ezt sem juttatta el feléhez. Ugy, hogy dr Révész Jakab, akkor értesült az egész dologról, mikor Wallerstein Jakab végrehajtást vezetett ellene.

Ekkor adta be dr Révész Jakab feljelentését az ügyvédi kamaránál dr Kotzó Jenő ellen. A vizsgálat folyamán azonban Kotzó Jenő felmutatott egy levelet, amelyet dr Révész Jakab neki 1914. október 24-én küldött és amelyben bejelentette dr Kotzó Jenőnek, hogy költségkimelés miatt ne jelenjen meg az az napi tárgyaláson azonkívül adja át neki a periratokat és készítse el a költség jegyzéket. Természetesen dr Kotzó Jenő elküldte az iratokat és ettől kezdve egyáltalában nem foglalkozott tovább a sommás-perrel.

Mikor a vizsgálat folyamán ez nyilvánossá lett, az ügyvédi kamara megszüntette dr Kotzó Jenő ellen indított fegyelmi vizsgálatot és kimondta, hogy mivel dr Révész Jakab a periratok elküldését és a költségek felszámítását is kérte, tehát evvel a képviselet megvonását akarta bejelenteni.

Az ügyvédi kamara ezen határozata felferült a kir. Kuriához, amely ez ügyben hozott határozatában szintén az ügyvédi kamara álláspontjára helyezkedett.

A fegyelmi ügyben hozott határozatot, az ügyvédi kamara megküldötte a kir. ügyészségnek, amely hamis vád miatt hivatalból vádat emelt dr Révész Jakab ellen.

Tegnap folyt le a tárgyalás a kir. törvényszék büntető tanácsa előtt Ember Géza elnöke alatt.

A tárgyalás folyamán úgy a vádlott, mint dr Kotzó Jenő vallomásából kiderült, hogy dr Kotzó Jenő teljesen helyesen járt el és dr Révész Jakab alaptalanul kérte a fegyelmi vizsgálatot dr Kotzó Jenő ellen. Mivel tehát az ügyészség által emelt vád

tényálladéka beigazolódott a büntetőbíró dr Révész Jakabot bűnösnek mondta ki és hamis vádaskodás vétsége miatt 100 korona fő és 20 korona mellékbüntetésre ítélte el. Ennek behajthatatlansága esetén pedig öt napi fogházra az ítélet ellen a vádlott felbbezett.

HIREK

Tájékoztató.

Március 17. Megyei közgyűlés d. e. 9 órakor.

Március 17. Teljes ülés a Keresk. és Ipar-kamarában d. u. fél 3 órakor.

* **Vaskereszt.** A király megengedte, hogy us Nagy Pál a m. kir. 20-ik honv. gy. hadosztály parancsnoka a Vilmos német eszártól elfogadja és viselje a vaskeresztet.

* **A vármegyei nemzeti munkapártértekezlete.** A biharvármegyei nemzeti munkapárt ma este értekezletet tart a Pannóniában. Az értekezleten Száhlender Károly korelnök fog elnökölni. Értesülésünk szerint Pally Lajos a párt alelnöke ezen az értekezleten fog megemlékezni Szunyogh Szabolesról a párt elhúnyt elnökéről, valamint Wallner Ödönről, aki szintén agilis tagja volt a pártnak. Mint értesülünk, a párt ma nem tölti még be az elnöki székét. A vezetőség ugyan megállapodott már az elnök személyében, azonban a választást csak a háboru után ejti meg. Az elnökségre Beöthy László v. b. t. t., megyebizottsági tagot, a párt régi vezérférfiát jelölték, aki a jelöltséget t. is fogadta. A mai viszonyok, tekintettel arra, hogy a pártnak nagyon sok tagja van a haretéren nem alkalmasak a választásra s így Szunyogh Szaboles örökét csak a háboru után töltik be.

* **Eldőléptetett főhercegek.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy Ó Felső Károly Leó kir. főherceget a 3. ulánus ezred hadnagyává, Vilmos Ferenc József kir. herceget a 13. ulánus ezred hadnagyává, Károly Ferenc Szalvátor Kir. herceget a 2. utász zászlóalj hadnagyává, Vilmos Jenő Lajos 1. ulánus ezredbeli zászlóst ugyanezen ezred hadnagyává, Hubert Szalvátor kir. herceg 4. dragonyos ezredbeli zászlóst ugyanezen ezred hadnagyává nevezte ki.

* **Bosznia és Hercegovina új tartományi főnöke.** A király Sarkotics István gyal. tábornokot Bosznia-Hercegovina tartományi főnökévé nevezte ki.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli hogy a király Jenő főherceg lovassági tábornoknak és Báró Hazai gyal. tábornoknak a Vörös-Kereszt körüli éremek hadidiszitményes érdemsillagát, az ellenség előtt elesett Zóch Károly 37 ik gy. e. bel. ezredesnek a hadidiszitményes vaskorona rend III. osztályát, Zsehrausky József 37 ik gy. e. bel. és Derka Károly 19 ik tüzér e. bel. századosoknak a katonai érdemkereszt hadidiszitményes III. osztályát adományozta és megparancsolta, hogy Pannert Adolf 101-ik gy. e. bel. tart. főhadn.-nak és Emininger Emil 19. t. e. bel. főhadnagnak, valamint Szabadhegyi Ernő 17 ik gy. hadosztály parancsnoksághoz beosztott 7 ik h. e. bel. tart. főhadnagnak, Radocaj Ferenc 1/4 hadtáp. z. aljbeli ny. címz. alezredesnek és dr Davidovics Sándor 4-ik hadtáp zászlóaljbeli főhadnagnak, továbbá Kalapos Barnabás 4 ik honvéd e. bel. főhadnagnak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuknak elismeréséül a legfelsőbb dicséző elismerés tudtul adassék.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter dr Kenderessy János székelyhídi ügyvédjelöltet a nagyszebeni kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

* **A Katholikus Kör mai vetítőestéje.** A legérdekesebb képeket mutatja be a Katholikus Kör mai vetítőestéjén Bordó Ferenc „Küzdelem a levegő meghódításáért” című előadása keretében. A rendkívül érdekes, rémek képeket mozgó gépek teszik változatossá, melyek a repülés legizgalmasabb jeleneteit mutatják be. A legnagyobb érdeklődésre tarthat számot az előadás harmadik része, mely a világháboruban mutatja be a repülőgépek hőseit. Ebből a részből közöljük a legérdekesebb képek címeit. A flórsi ütközet, Umlauf kapitány felszállása (mozgó képekben), az első légi őrszem Ujvidék felett, fényképezés a levegőből, utazás a repülőgépen (mozgó képekben), acél nyilak, sortüz egy repülőgép ellen, hydroplán, légi őrszem a csatahajó felett, Zepplin Páris felett stb. Az előadás a szokástól eltérően 6 órakor fog kezdődni, mert 5 órakor még egészen világos van.

* **1300 métermázsa gabona ki van utalva.** A lisztellátás dolgában nagy erővel dolgoznak a városházán, hogy mire az állam által megígért s részben már kiutalt gabona megérkezik, semmi akadály ne legyen a közönség kellő ellátásának. A lisztszükséglet bejelentése alapján a törzskönyveket már összeállították s most az egyeseknek a lisztvételhez szükséges utalványok kiállítását végzik. Ez elképzelhető, hogy milyen óriási munkát ad, mivel minden egyes lisztvételhez külön utalványlapot kap mindenki. A lisztellátás egész akcióját Lukács Ödön vezeti, míg az élelmezési iroda munkáját Rimánóczy Béla irányítja. Az állam által megígért gabonamennyiség első részlete már ki van utalványozva. Erre nézve a polgármester a következő táviratot kapta:

Földmivelésügyi miniszterium kiutalt Nagyvárad város részére a mezőkovácsházai járásból ezer métermázsa búzát, háromszáz métermázsa árpát. Méltóztassék ennek körülbelül ellenértékét ötvanezer koronát a gabona rekviráló központ részére nekünk haladéktalanul átutalni és velünk közölni, hogy mely malom fogja a gabonát őrlni és hogy ezen malmot az átvétellel megbizta. Gabonarekviráló központ képviseletében Magyar Általános Hitelbank.

* **Négyszeresen kitüntetett zászlós.** Lakos Lajos városi főlevéltáros fia Lakos György, mint már irtuk, több ízben kitüntette magát a haretéren. Dr Nagy Pál ügyvéd, Lakos György századparancsnoka, levelet intézett a kiváló bátor zászlós édesatyjához, amelyben a legnagyobb dicsérrettel emlékezik meg Lakos Györgyről, mint pótolhatlan emberről. A derék ifju már négy ízben lett kitüntetve, mióta a haretéren van: főhadserg parancsban megdicsértetett; megkapta a vitézségi aranyérmét; előléptették zászlóssá s most a vitézségi nagy ezüst éremmel lett kitüntetve. Egyik legkedvesebb katonája a 37. gyalogezrednek.

* **Katonai kinevezések.** A hivatalos lap közli, hogy Ó Felső Károly Teréziumból Sélly Lászlót a 101 ik gy. ben, Kubinyi Lászlót az 1. he. ben hadnagyokká, Szakács Árpádot és Vajkó Tibort a 4. honv. gye. hez, Ginzeri Sándort, Szinkovich Sándort a 8. honv. tábori ágyus ezredhez zászlóská nevezte ki.

* **Halálozás.** Besán János alsótótfalusi görög keleti lelkész e hó 14-én 72 éves korában meghalt. Temetése ma lesz ugyanott.

A megyei munkapárt értekezlete.

Szunyogh Szabolcs és Wallner Ödön emlékezete.

A vármegyei nemzeti munkapárt tegnap este pártértekezletet tartott, melyen igen szép számmal jelentek meg a tagok. Az értekezlet kimagasló része volt Pally Lajos alelnök beszéde, melyben kegyeletteljes szavakkal emlékezett meg a pártot ért nagy veszteségről Szunyogh Szabolcs pártelnök haláláról. Az ülés lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti:

Jelen voltak: Fráter Barnabás, Verner Kálmán, Balogh Elemér, Janza Gyula, báró Podmaniczky Károly, ifj. Szunyogh Szabolcs, Székely Sándor, Száhlender Károly, Géczy Lajos, Gellért László, Klór Antal, Kramzly Kálmán, dr. Fássy Lajos, Grósz Zsigmond, dr. Rednik Gábor, Péter Ferenc, Plathy Miklós, Zathureczky István, Pally Lajos, Udvarhelyi Béla, Mann Ferenc, Lendvay Béla, dr. Pally Béla, Keszthelyi Zoltán, Juricskay Zoltán, dr. Szunyogh Szabolcs, dr. Gerlány Gábor, Tóth Albert, Bakats Béla, Miskolczy Pál, Nagy Lajos, Binder Ferenc, Gyöngyösi István, Krisán György.

Pally Lajos alelnök megnyitván az ülést felkérte az értekezletet, hogy korelnököt válasszon. Száhlender Károlyt választották meg egyhangulag, aki elsősorban a párt elhunyt tagjaira hívta fel a jelenlévők figyelmét s felkérte Pally Lajost, hogy az elhunyt elnökre vonatkozólag tartsa meg bejelentett beszédét.

Pally Lajos általános figyelem közepette emelkedett szólásra. A következőket mondotta:

Tisztelt pártértekezlet!

Szunyogh Szabolcs volt pártelnökünk egyike volt Biharvármegye önzetlen fiának, aki a közügyet a közügy szeretetével és különösen azért szolgálta, hogy ezzel szolgálatot tegyen a vármegyének, szolgálatot tegyen a közérdeknek.

De Szunyogh Szabolcs nemesak önzetlen munkása volt a közügynek és a pártnak, amelynek tagja volt, de nagy áldozatot hozott mind a kettőnek, amikor a helyett, hogy az apai szép mintagazdaságot átvéve a legkellemesebb életet biztosította volna magának, személyét a párt rendelkezésére bocsátotta és a párt óhajására az ellenzék egyik legbiztosabbnak tartott kerületét, amely csak az ő személyével volt megszerezhető, a szabadelvű pártnak megszerezve, a hosszupályi választókerületben magát 1884-ben képviselővé megválasztotta Nagy dolog, nagy vívmány volt az a győzelem, különösen azért, mert akkor a függetlenségi párt nem a gyűlölködés és rágalom fegyverével, de az elvével és az elvéért harcolt, az ellenzék vezetői nem voltak epigonok, hanem igazi férfiak, a függetlenségi párt vezetője a képviselőház egyik legtisztelendőbb, legrokonszenvesebb tagja, Irányi Dániel volt. Az ő pártjától kerületet hódítani majdnem a lehetetlenség sorába tartozott.

Szunyogh Szabolcs tulajdonképpeni működését három részre kell felosztani, az első rész arra az időre terjed, amikor mint a hosszupályi választókerület képviselője a szabadelvű pártban, mint a szabadelvű párt egyik oszlopos tagja dolgozott.

Ezelőtt 30-35 évvel az oszlopos tag megjelölés nem azt jelentette, mint napjainkban, hanem azt jelentette, hogy az illető a kiegyezési törvényt egy sziklaszilárd bázisnak tekinti, amelyhez törvényeinknek, intézményeinknek hozzá simulni és amelyen a modern magyar nemzeti államnak felépülnie kell. Szunyogh Szabolcs emellett a parlamenti bizottságoknak komoly munkása és olyan értékes tagja volt, aki tudásával, nagy munka erejével nagy szolgálattal tett.

Működése második része arra az időre terjedt, amikor a biharmegyei szabadelvű párt elnökének 1904. február hó 6-án megválasztották. Mindnyájan tudjuk, minő kiemelten támadásokat intézett abban az időben az ellenzék nemesak a képviselőházban, de az ország minden részében is, a szabadelvűpárt, a kormány és gróf Tisza

István ellen, hogy a szabadelvű pártot és annak vezérét gróf Tisza Istvánt megbuktassa. Az akkor folytatott küzdelmekben, tanácskozásokban, gyűlésekben, különösen pedig a megye több választókerületében tartott beszédeiben a hazafias helybeli sajtó segítségével, a nép felvilágosításában fejtett ki nagy tevékenységet és szerzett ezáltal nagy érdemeket.

Ténykedésének harmadik része, amikor a koalíció bukása után Beöthy László kereskedelmi miniszter lett és a biharmegyei nemzeti munkapárt a Beöthy László eltávolítása folytán elnökévé Szunyogh Szabolcsot megválasztotta. Ezt a választást, a bizalomnak ezt az újabb megnyilatkozását már nem akarta elfogadni, mert érezte, hogy betegsége a tevékenységét akadályozni fogja, de még akkor is, amikor állapota annyira súlyosbodott, hogy a gyűléseken nem elnökölhetett, tanácskozásainkat nem vezethette, tollat vett a kezébe, hogy - tollal szolgálja a vármegyét, szolgálja azt a pártot, amelyhez tartozott. Elmondhatjuk, nem volt egyetlen közérdekű intézményünk sem, amelyiknek fáradhatlan munkása ne lett volna és valóban haláláig önzetlen munkása volt a közérdeknek, oszlopos tagja volt a nemzeti munkapártnak.

Indítványom indoklását bevégeztem, de nem mulaszthatom el, hogy Szunyogh Szabolcsról, mint gentryről meg ne emlékezzenek.

Fiatalabb éveiben erőteljes daliás alakjával, tipikus alakja volt a magyar gentrynek. Elés felfogásával, nemes nobilis gondolkodásával, emberszeretetével, mesés jó szívével és férfias karakterével.

A birtokán élő földművesek, parasztok, atyjának volt jobbágyai ezek fiai és unokái az utolsó percig földes urakat látták és tisztelték benne, akiből kiéreztek, hogy szereti, hogy megbecsüli a magyar parasztot, ennek örömeiben, bánatában részt vesz és bajaiban mindig segítségére van. Kiérezte az esztári paraszt, hogy közötté és volt földes ura között most is szoros az a kapocs, ami a hazai föld védelmezésében földes úrával összefűzte és ami mind a kettőjüktől évszázadok alatt olyan sok véráldozatot kívánt. Kiérezte,

TITKÁRI JELENTÉS A KATHOLIKUS KÖR 1914. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

Írta és az 1915. márc. 14-iki közgyűlésen felolvasta: dr. Imrik Gusztáv.

(Folytatás.)

Ez az előkelőség a jótékonyság fenekelt modora jellemezte kegyelmes nagyprépostunkat egész életében. S amilyen volt az a nemes élet, amennyire csillogtak ragyogó tettei önmaguktól, annál kevésbbé igényelte a szívek hálájának külső megnyilatkozását, ilyenkor csendesen elvonult.

Ez a fejedelmi épület, ez a negyedmilios adomány a maga nagyságában, praktikuságában, specialis hivatottságában csak most kezd előtünk kibontakozni, amidőn a napi szükségletek új és új igényekkel lépnek föl. Napról napra tapasztaljuk, mily nélkülözhetlen szerepet játszik kulturálatánk gyöngye ez a pártját országszerte ritkító Szent-László terem, mióta édes hazánk egét a háboru fekete felhője borítja. Alig van a hétnek olyan néhány napja, mikor e nagy terem a háboru okozta szenvedések enyhítését ne szolgálja. Ebbe olvad jóformán be idei keresztény kulturális munkálkodásunk.

Belopotoczky nagyprépost műve hosszú időre szóló alkotás; s habár főpásztorunkkal együtt kértük az eget Urát, hogy a jószágos Isten hosszú élettel jutalmazza nemes tettet, „hogy sokáig láthassa azokat az áldásokat, amik a vallás és hazaszeretet oltárán hozott nagy áldozatból fakadtak;” a Gondviselés másként határozott. Nagy jótékonk örökre elvonult a szívek hálája elől oda, hol

maga a Gondviselés rója le örök háláját, az örökkévalóság boldog honában.

Az a nagy szív pedig, aki még végrendeletében is gondoskodott rólunk értékes buroczatának tekintélyes részével, nem kívánt egyebet viszonzásul, mint lelkeért egy Miatyánkot. Buzgó fohászában kérünk neki méltó jutalmat az Örök Birótól. A januári emlékünnepeken egyházi alelnökünk méltó módon juttatta kifejezésre a nagyváradi kath. társadalom gyászát, kegyeletét, mesteri emlékbeszédével, melyet mint Körünk kiadványát tagjainknak s a mult évben velünk ünneplő katolikus egyesületeknek megküldöttünk.

Kath. társadalmi életünk a mult év második felében folytonos gyász és szomorúsággal találkozik. Legjavában tombolt már a háboru vihara fölöttünk, amidőn az isteni Gondviselés elvette, magához szőlította a katolikus egyház fejét azt a jószágos böles X. Piust, kinek alkotásai ha nem is az országok átalakulásában, de a szívek átalakításában nagy változást jelentenek. Szentséges atyánkat épen díeső székfoglalásunk Szt. István napján szőlította magához az anyaszentegyház láthatatlan feje. E szomorú eseményt élénken jellemzi, hogy a szentatya hajlott kora s hosszú életén keresztül teljesített emberi erőt meghaladó apostoli munkában kifáradt szervezete még gondolatban sem tudta a beállott világháboru borzalmait elviselni; halálos perccel előtt is kijelentvén, hogy hájratunkat igazságosnak tartja. Kath. Körünk egyházunk legmélyebb gyászában a requiemem augusztus 29-én a Székesegeyházban testületileg vett részt, s imádkozott a váratlanul elhunyt szentséges atya égi jutal-

maért. Nov. 17-én pedig dr. Némethy Gyula vetítő előadása volt emlékének szentelve.

Julius 1-én egyesületünket közvetlenül mély gyász érte világi elnökének báró Gerliczy Ferencnek halálával. Julius 2-án tartott rendkívüli választmányi ülésünkön vettük a szomorú hírt, hogy világi elnökünk hosszantartó súlyos betegség után deszki kastélyában meghalt.

Báró Gerliczy Ferencet 1897 november 7-én választottuk Kath. Körünk világi elnökévé, a váratlanul és korán elhunyt Battány József gróf helyébe. Az alig két éve fennállott Kath. Kör szerencsésen választott, mert Gerliczyben összpontosultak mindazon nemes és kiváló tulajdonok, melyek általános tiszteletet és közbecsülést biztosítottak számára. Egyházas, vallásos és hazafias szelleme, melyet vallásos szülőktől örökölt máreleve kvalifikálta egyesületünk világi elnöki székébe. Ünnepléses székfoglalóját 1898. évi február 9-én ezen alkalomra összehívott rendkívüli közgyűlésen tartotta meg, mely igazi vallásos és hazafias enunciació volt. Világi elnökünk távol lakott tőlünk, s ez akadályozta, hogy Körünk vezetésében intenzív részt vegyen; azonban szeretetteljes meleg érdeklődését egyesületünk mindig tudta érezte. Közgyűléseinken kevés kivétellel elnökölt, egyesületünk fennállásának 10 éves fordulóján tevékeny részt vett. Betegsége nem új keletű volt, ez akadályozta meg, hogy házavató ünnepélyünkön részt vegyen; lélekben azonban velünk volt, s ünnepünk fényét szeretett fiának Félixnek gyönyörű beszéde, a katolikus világnézet bátor fejtegetése kiválóan emelte.

Az élte delén 55-ik évében elhunyt elnökünk temetésén főpásztorunkon kívül —

marhamájak 22% a, a többi szervek el-
kobzási % a lényegtelen. Vagyis elkobzásra
kerül hetenként 6 kg. máj. Ennek össz-
értéke: 6 K, tehát egy drb marha után 1 K
20 f. A risikó és veszteség tehát darabon-
ként: 1 K 20 f. A rossz közlekedés és hajtó
szolgálat, az anyag és személyzet révén
beálló veszteségek fennállhatnak, Budapes-
ten; de nem állanak fenn Nagyváradon.
Vegyük azonban ezt is figyelembe és kere-
kítsük ki a risikó és veszteség felszámítást
darabonként: 3 koronára.

Összegezés:

585 kg. élősúly a 106 fillér = 620 K
Költségek az üzletig = 20 K 96 f. Üzemi
kiadások = 15 K. Risikó és veszteség = 3
K. Együtt 658 K 96 f.

Értékesítés:

A levágott marhából nyertünk 46 kg.
bőrt a 144 = 66 K 24 f; 33 kg. faggyút a
64 f = 21 K 12 f; tüdőket, belek és gyomrok
forgalmi értéke nálunk: 3 K; marad mint
értékesíthető a két hátulja, a két eleje, a szegy
és zsigori részek. Ezeknek össz-súlya kitett:
(3% ot a beszáradásra számítva) 291 kilót.
Tehát ha a mészáros saját szükségletére,
existenciájára és polgári hasznául még egy
fillért sem vettünk számba, akkor az 585 K
96 f (66 K 22 f meg 21 K 12 f) nyersen átlagban
a mészárosnak 568 K 62 fillérbe, vagyis kilónként
195 fillérbe. Ha ehhez polgári haszonul és az
existencia szükségletének fedezésére hozzá-
számítunk legalább 4% -ot, akkor 1 kg. hus
ára átlagban 195 + 8 = 203 fillér.

A marhahus ára febr. 20 án 192 fillér
volt, holott amint látjuk a haszon és a maga
munkájának ellenértéke nélkül a hus kilója
a mészárosnak 195 fillérbe, egy mérsékelt
haszon hozzászámításával pedig 203 fillérbe
került. E szerint a mészáros minden kilo-
gramm husra február 20 án 3, illetőleg 11
fillért ráfizetett, a húst tehát olcsóbban nem
adhatta.

De lássuk csak, milyen lett volna a
számítás, ha a húst minőség szerint áru-
sitánák!

Ez esetben a közetkező összegek lettek
volna elérhetőek:

Vesepecsenye csonttal, leb. nélkül érté-
kesíthető össz-súly 2.25% = 6.55 kg. a 3 K
= 19 K 65 f. Hátzsin, az értékesíthető össz-
súly 3.01% = 8.76 kg. a 2 K 80 f. = 24 K
33 f. I. o. leves hus, az értékesíthető össz-
súly 23.26% = 67.69 kg. a 2 K 60 f. = 175
K 99 f., Rostélyos, felsár, az értékesíthető
össz-súly 10.43% = 30.35 kg. a 2 K 60 f.
= 78 K 91 f., II. o. leveshus, az értéke-
síthető össz-súly 18.13% = 52.76 kg. a 2 K
20 = 116 K 7 f., III. o. leveshus, az érté-
kesíthető össz-súly 12.89% = 37.51 a 1 K
80 f. = 67 K 52 f., Egyébb husrészek, az
értékesíthető össz-súly 18.18% = 52.90 kg.
a 1 K 60 f. = 84 K 64 f., Zsigerek (szív,
vese, máj, lép) 2.64% = 7.68 kg. a 1 K
= 7 K 68 f., Velő 0.1% = 0.29 kg. a 50
f. = 15 f., Leves és velős esontok 9.11%
= 26.51 kg. a 60 f. = 15 K 91 f. Össze-
sen 100% = 291 K = 590 K 85 f.

Ha így minőség szerint történne a hus-
eladás, akkor a mészáros megtalálná szá-
madását, mert átlag 203 fillérrel lenne a
hus kilója értékesítve és akkor a számadás
így festene:

Bevétel a hus után: 590 K 85 f. Be-
vétel a bőr után 66 K 22 f. Bevétel a
faggyu után 21 K 12 f. Összesen: 678 K
19 f. Összes költség: 658 K 96 f. Marad
tehát 19 K 23 f. minden darab marha után
az iparos existenciájának, családjának fenntartására
és szükségletei kielégítésére csak félig-meddig
normális viszonyok közt.

Amde másként áll a helyzet ma! Az
alig egy hónappal ezelőtt 1240 koronáért
vásárolt 1170 kg élősúlyu 2 ökorhoz hason-
lóknak ára ma: 2000 korona vagyis 170
fillér élősúly kilója. (Amidőn e sorok után
írásuk, hogy Budapesten esütörtökön 1
K 88 f. volt egy kiló élősúlynak az ára).

Bivalyokért adnak ma 120-130 fillért él-
súlyban. Így óriási és folyton emelkedő él-
állatok mellett lehetetlen egyáltalában kal-
kulálni. Ha még egy hónappal ezelőtt le-
hetett volna 180 f. és 160 f.-ért is adni a húst,
ma már erről szó sem lehet! Sőt ha nem
fogunk sürgősen, mindenütt takarékoskodni
a még meglévő állatállományunkkal, in-
sőség fog beállni! A legsürgősebb teendők
közé tartozik tehát az élmarha árát minden
rendelkezésre álló eszközzel leszorítani.

Csak a maximális előállított árak megál-
lapításával nyerünk biztos támpontot a hus-
árkalkulációhoz. Egy további teendő az állat
requirálás és ezzel kapcsolatosan a hus-
fogyasztás csökkentése és megállapítása annak,
hogy egy ember hetenként mennyi husra
tarthat igényt? Nagyváradon közfogyasztásra
levágnak évente 10505 szarvasmarhát és
12960 sertést. A hetiszükséglet tehát kerek-
számban: 200 szarvasmarha és 250 sertés.
vagyis 40000 kg. marhahus és 20000 kg. ser-
tészus 67000 lakost számítva a hetenkénti
szükséglet 0.6 kg. marhahus és 0.3 kg. ser-
tészus, vagyis kerekszámban: 1 kg. hus.
Redukált fogyasztás mellett tehát városunk kö-
zönsége részére hetenként legalább 100 szarvas-
marhát és 125 sertést kellene biztosítani.
Ehhez azonban szükséges volna ismerni az
ország ez idő szerinti marha és sertésállomá-
nyát, mert csak akkor tudhatnók meg azt,
vajjon a mi szükségletünk kitelne e belőle?
Nagyvárad, 1915. márc. 14.

K. Gy.

Fetser Antal püspök üdvözlése a nyugvóállomáson.

Már nemsokára elközeleg az idő, mikor
Fetser Antal, a legkegyelmesebben kineve-
zett győri püspök eltávozik városunk köré-
ből s ezáltal a Vörös-Kereszt Egyletet is
súlyos veszteség éri. Éppen ezért Waldmann
Béla dr a vasuti nyugvóállomás vezető or-
vosa egy bizalmas bucsu-ünnepélyt kívánt
rendezni a távozó főpap tisztelére.

Megkérte Fetser püspököt, hogy hétfőn,
vagyis tegnap reggel 8 órakor tartson mi-
sét a nyugvóállomás kápolnájában, ame-
lyen kivüle megjelentek Szmazsenka Ernő,
s fia dr Szmazsenka Herbert, Kell Rezső
hadnagy és Vomácska József. A mise al-
kalmával Vomácska két gyönyörű egyházi
éneket játszott el. A misén jelen voltak a
Szent Vince zárda növendékei is.

Az ünnepélyre meghívó nem volt kibo-
csátva, de azért mégis sokan jöttek el ál-
lójukat leróni a távozó iránt. A katonai állo-
másparancsnokság részéről ott volt Kuun
Frigyes őrnagy és Frankó József hadnagy,
a Vörös-Keresztől pedig dr Fráter Imre és
dr Gyöngyösy István. A Vörös Kereszt
női tagjai szép számmal jelentek meg a
bucsu-ünnepélyen. Így eljött özv. Des
Echerolles Kruspér Sándorné, Pallay La-
josné, Gyöngyösy Istvánné, Buzássy Albertné
és nővére Ilona, Géher Lambertné, Fráter
Imréné, Bulyovszky Erzsike, Szmazsenka
Edith, valamint a Vörös Kereszt nyugvóállo-
más önkéntes ápolónői és a Szent Vince zárda
kedves nővérei is.

A misén részt vett 96 sebesült vitéz,
akikre nagy hatással volt az egész meleg
tónusu ünnepély.

A mise után Des Echerolles-Kruspér
Sándorné intézett szép beszédet Fetser An-
tal püspökhöz, méltatva a főpap áldásos
működését, s azt a kimondhatatlan fájdal-
mat, melyet a távozás okoz mindnyájuk-
nak. Végül egy babéresokrot nyújtott át a
püspöknek, hogy azt helyezze el szeretett
édesanyja sírjára. A szívből jövő szép sza-

vak az egész közönséget könnyekig meg-
hatották.

A beszédre Fetser Antal püspök meg-
hatottan válaszolt, szavaiban kifejezte, hogy
bár a háboru sok véráldozattal jár, de van
egy nagy hatása: hogy a lélek megmese-
dik a szenvedésekben. Ezt a hatást látja a
Vörös-Kereszt Egylet áldásos működésében
is. Kéri, hogy gondoljanak reá olyan szere-
tettel, mint amilyennel ő lesz mindig irántunk.

A püspök távozásával a sorfalat álló 24
egészségügyi katona közül egyik kiállott és
szép szavakban köszöntö meg a püspök sze-
retetteljes bánásmódját.

Ez a kedves bucsu-ünnepély valóban méltó
volt Fetser püspök páratlan arany szívéhez
és nagy lelkéhez, amelytől bizony nemsokára
meg leszünk fosztva.

A hadbíróóság első nyilvános tárgyalása.

— Saját tudósítónktól. —

Az Aradi-uton levő tüzérségi laktanyá-
nak egyik első emleti termében tegnap dél-
előtt tartotta meg első nyilvános tárgyalását
a hadbíróóság. Az első nyilvános tárgyaláson
nagy számú hallgatóság jelent meg, de legin-
kább katonatisztek és önkéntesek. A had-
bíróóság elnöke Arnold Wester kapitány
volt. A tárgyalást vezető hadbíró dr Czuczor
Vilmos százados, mint tagok megjelentek
báró Jósika Gábor százados, Cseréy Gedeon
százados és Szintay Lajos hadnagy. Az el-
nöki emelvény baloldalán foglalt helyet dr
Szirmay Frigyes hadnagy védő, a jobbo-
dálán pedig dr Jilly László ügyész.

Az első vádlott Fírn Viktor tüzérezred-
beli közlegény, szuronyos őr kíséretében je-
lent meg a bíróság előtt.

Miután a szükséges tanúk mind megje-
lentek, Paul Ferenc őrmester felolvasta a vád-
íratot. A vádirat szerint Fírn Viktor a hare-
téről hazaszökött és Nagyváradra jött. Itt
egy családnál azzal a kellemes hírrel jelent-
kezett, hogy a haretéren küzdő fiuktól ho-
zott üzenetet. Átadtak ekkor neki, mivel azt
mesélte, hogy ismét visszatér a haretérré,
nagy mennyiségű ruhaneműt, azonkívül na-
gyobb pénzösszeget is. A tüzér még aznap
eladta a reábizott ruhaneműket és újból
munkába fogott. Felvarrta karjára az önkén-
tési strádot. Kiment a pályaudvarra és ott
megismerkedett Böhm Jenő táblabíró csalá-
djával. A táblabíró családját is különféle me-
sékkal áltatta és itt is bundát, különböző
esomagokat kapott, hogy vigye el a hare-
térre magával és juttassa el a táblabíró fiá-
hoz. Fírn ezen újabb machinációja után
Budapestre utazott. Eladott ott mindent.
Egy detektív azonban elfogta és mint ka-
tonaszökevényt hazahozta. A fogdából Fírn
örétől megszökött.

A szökés után Fenyő Emil önkéntes
néven Goldstein Lajosnál vett szállást,
majd özv. Nagy Kálmánnál lakott, de
egyáltalában nem fizetett.

Mint sebesült önkéntes nem egyszer
pénzösszegeket is esalt ki egyesektől.

Vége a 19. ágyuzezred pótütege fel-
jelentést tett ellene szökés miatt.

El is fogták a szélhámos tüzért és 3
havi vizsgálati fogság után tegnap délelőtt
került a hadbíróóság elé.

Ez volt az új katonai perrendtartás
szerint az első magyarnyelvű tárgyalás. A
vádlott bünsnek mondotta magát. Kihall-
gatták a tanukat mind, akiket a tüzér be-
csapott.

A vád képviselője dr Jilly László há-
romrendbeli esalással, egy sikkasztással és

az ezredtől való négyzseri szokással vádolta Firt.

A vádbeszédben az ügyész hivatkozott a vádlott fiatal korára, büntetlenségére és arra, hogy katonának önként jelentkezett.

A bíróság egy óráig tanácskozott és a tanácskozás után az elnök kihirdette az ítéletet. A bíróság a fiatal tüzért bünyösnek mondotta ki a vád tárgyát képező cselekményekben és az enyhítő körülmények szemmel tartásával három évi súlyos börtönrre ítélte, minden héten egy böjtnappal, minden hónapban két sötétzárkával súlyosbitva

HIREK

Tájékoztató.

Március 17. Megyei közgyűlés d. e. 9 órakor.

Március 17. Teljes ülés a Keresk. és Ipar-kamarában d. u. fél 3 órakor.

*** Dr Molnár Kálmán egyetemi magántanár.** Dr Molnár Kálmán, amint azt mindenki tudja, most Przemysl védősejében van, ott nemesak mint katona működik páratlanul, hanem az általa szerkesztett Tábori Ujsággal is nagy hírnévre tett szert. A hivatalos lap legutóbbi száma most azt közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr Molnár Kálmánnak, aki tudvalevőleg az egri joglyceum nyilvános, rendkívüli tanára, a budapesti tud. egyetem jog- és államtudományi karán a magyar közjogból egyetemi magántanárként képezte és őt ezen minőségében megerősítette.

*** Uj aranygyapjas-rendi lovagok.** A király Miksa Jenő Lajos, Ferenc Károly Salvátor, Hubert Salvator, Leo Károly és Vilmos Ferenc József kir. hercegeket az aranygyapjas-rend lovagjaivá nevezte ki.

*** A Katholikus Kör közművelődési-estéje.** Pénteken rendkívül érdekes és nagyhatásúnak ígérkező közművelődési estét fog rendezni a Katholikus Kör. Dr Bátori Oszkár, akinek kitünő hangjában már gyönyörködött a Kath. Kör közönsége, egy szép énekszámmal nyitja meg az estét: „Hadi kórházban” címmel. Zongorán Beleznay Antal kíséri. Előadó dr Némethy Gyula lesz, akinek alapos tudása és lebilincselő előadó képessége garancia arra nézve, hogy a híres elunyi apátságról tartandó előadása maradandó becsü lesz. Befejezésül Pálffy Jenő zongorajátéka fogja gyönyörködtetni a közönséget. Pálffy Jenő, aki azelőtt Szegeden több hangversenyen rendkívüli sikerrel működött közre, ez alkalommal először lép a nagyváradi közönség elé, mely zenei életünknek értékes nyereségét fogja Pálffyné zongorajátékában üdvözölhetni. Az estély d. u. 5 órakor kezdődik.

*** Uj zászlósok.** A hivatalos lap közli, hogy a honvéd hadapródiskolák III. évfolyamából Schrott Gyula, Szőnyi Dezső és Békési István növendékek a 4 honvéd gyalogezredhez zászlósokká lettek ki-nevezve.

*** Kitüntetett katonák.** A balkán haderők parancsnoksága Mónus Lajos I.—4. népfelkelő zászlóaljbeli őrmesternek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül az I. oszt. ezüst vitézségi érmet adományozta; Cserezán Albert 8. honvéd tábori

ágyusezredbeli tisztiszolgának pedig a hadsereg főparancsnoksága a II. osztályú ezüst vitézségi érmet adta az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül.

*** A város hussal való ellátás a.** Már bővebben megemlékeztünk Lukács Ödön városi főjegyző a város hussellátásának kérdésében is akciót indított s tárgyalásokat kezdett a szakemberekkel. Egyelőre a tárgyalások még nem tartoznak a nyilvánosság elé, de befejezésük után tájékoztatjuk az eredményről a közönséget. A hatósági husszék felállításának kérdését Lukács Ödön újból felszínre hozta, hogy kellő tanulmányok után azt megvalósítsa. Természetes ez nagy körülményt kíván, de nem látszik lehetetlennek mert hogy más városokban már meg is csinálták a hatósági husszékot. Lukács Ödön főjegyző felkérésére Kellner György kir. főállatorvos tegnap átutazott Aradon, hogy az ottani hatósági hussellátást tanulmányozza. A főállatorvos esztendőnkön tesz jelentést tanulmány-utjának eredményéről.

*** Kettős kitüntetés.** A király megengedte, hogy Flotow Lajos es. és kir. rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter a porosz királyi koronarend I. osztályát és a braunschweigi hercegi Oroszlán Henrik-rend I. oszt. középkeresztjét elfogadja és viselje.

*** A Kath. Népszövetség közgyűlése.** A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete 1915 március hó 21 én d. u. 4 órakor a „Kath. Kör Szent László termében” tartja ün. epélyes évi közgyűlését.

Az ünnepélyes közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Himnusz.
2. Megnyitó beszéd, tartja dr Papp Károly.
3. Jelentés a Népszövetség múlt évi működéséről, előterjeszti Székely Lajos.
4. Pénztári jelentés, előterjeszti Zöldy Bertalan.
5. Ünnepi beszéd, tartja Szilágyi Dózsa.
6. Tárogató szöveg, előadja Somlyai József.
7. Szózat.

*** Levelezés Przemyslivel.** A belügyminiszter a következő levelet írtette a város polgármesteréhez: A császári és királyi hadügyminiszter az 1915. évi február hó 6. án kelt 448 sz. átiratában arról értesített, hogy a przemysli várparancsnokság az ellenséges orosz haderő által történt körülzárásnak tartama alatt a városban levő katonáknak hozzátartozóikhoz intézett leveleit akként szándékozik továbbítani, hogy a tábori postalapokat tartalmazó csomagokat léggömbökre akasztja s a léggömböket a postacsomaggal együtt szabadon utjára bocsátja. Az így elbocsátott léggömböknél az utiránya, valamint a földreszállás ideje és helye természetesen bizonytalan lévén, a léggömb feltalálójának a kötelessége, hogy a továbbított postacsomagot a léggömből lekasztva, a legközelebbi hatóságnak kézbesítse. A fentelölött postacsomag kézbesítéséért 10 (tíz) korona jutalom illeti. E célból minden postacsomaghöz egy meghagyás van csatolva, mely szerint a postacsomagot átvevő hatóság utasítatik, hogy a megtalálót a már említett 10 korona jutalomba részesítse, továbbá hogy az átvett tábori postalapokat továbbítás végett a legközelebbi postai hivatalhoz juttassa. A megtalálónak kifizetett jutalomdíjakról az illető hatóságok által jegyzékek készítendők, amely jegyzékek a kifizetett összegek visszatérítése végett a császári és királyi hadügyminiszter urnak esetről-esetre megküldendők. Erről polgármester urat azzal a felhívással értesitem, hogy a léggömb postaforgalom életh. léptetését a megtalálót megillető jutalomdíj közlése mellett a város lakosságának alkalmas módon tudomására hozni sziveskedjék. Budapest, 1915. február hó 29-én Jánossy s. k.

*** A Szent Vince-intézet új igazgatója.** Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök a Szent Vince-intézet igazgatójává dr Vucskics Gyula kanonokot nevezte ki. Ezzel kapcsolatban Fetszer Antal megyéspüspökhöz a Szent Vince-intézet volt igazgatójához intézett átiratában meleg szavakkal köszönte meg azt az apostoli buzgóságot, mellyel 16 évi igazgatósága alatt az intézetet gondozta, azt naggyá fejlesztette. Fetszer Antal győri püspök tegnap este bucsuzott el az intézettől, melynek felvirágoztatása annyira szívén feküdt, s melyet nagy-névű alapítója: néhai dr Nogáll János fsz. püspök haláloságyán bizott rá. A bucsuzó igazgató dr Vucskics Gyula új igazgatóval együtt látogatta meg tegnap az intézetet s bucsuzott az intézettől. Először a fiuintézetet látogatta meg aztán a leányintézetet kereste fel. Fetszer Antal pár szóval bucsuzott az intézet növendékeitől, bucsuzása rövid, de nagyon megható volt. Dr Vucskics Gyula, az új igazgató, tegnap vette át az intézet vezetését.

*** Gróf Pálffy Pálné halála.** A magyar katolikus nővilágnak gyásza van; egyik legkiválóbb alakja a budapesti katolikus nők jótékony és szociális irányú mozgalmának: Pálffy Pálné grófné hunyt el. A jószívű arisztokrata hölgy kezdeményezte Magyarországon az első patronázs mozgalmat, amiből a hatalmas nővédelem fejlődött ki. Erre anyagilag is sokat áldozott és dacára magas korának a fáradságból is kivette részét, sőt erejét felülmúló jó példával vett részt. Özvegy gróf Pálffy Pálné született nagykarolyi gróf Károlyi Gerardine, palotai és csillagkeresztos hölgy, az I. oszt. Erzsébet-rend tulajdonosa márc. 15 én hunyta le örökre szeméit, élete 99. évében. Az elhunytban herceg Pálffy Miklós magyarországi udvarnagya, továbbá gróf Festetics Pálné szül. gróf Pálffy Franciska, gróf Pálffy Anna, özvegy gróf Károlyi Gyuláné született gróf Pálffy Geraldine, gróf Wenckheim Istvánné szül. gróf Pálffy Margit, gróf Pálffy Sándor és gróf Kinsky Rudolfné szül. gróf Pálffy Paula édesanyjukat, herceg Pálffy Miklósné született gróf Zichy Margit, gróf Festetics Pál, gróf Wenckheim István és gróf Kinsky Rudolf anyósukat gyászolják. Az elhunyt beszentelése tegnap, március 16 án volt az Esterházy-utcai gyászpalotából. A beszentelés után Malankára szállították és ott a Szent Ferenc-rendiek temp. omában lévő családi sírkertben helyezik örök nyugalomra.

*** Küzdelem a levegő meghódításáért** eimen igen érdekesítő előadást tartott a Kath. Kör tegnap esti vitett estélyén Bordé Ferenc. Pompás képekben bemutatta az aviatikusok küzdelmeit, melyeken keresztül mennek a levegő meghódítása céljából. Az előadást a repülőgépek megismerésével kezdte. Bemutatta az alkatrészeit, ahogy azokat előállítják s azok elhelyezését a gépen. Azonkívül megismertette a közönséget az egyes géptípusokkal és azok alkalmasságát fejtegette. Végül az aviatika szerepét a mai világháboruban mutatta be igen pompás képekben. Az anélkül is élvezetes előadást több mozgókép is élenkítette, melynek során több franciaországi repülő-versenyt, Unrlauf kapitány fől-szállását s egy humoros fölvételt mutatott be a közönség igen nagy érdeklődése mellett. Az egytől-egyig pompás képek — a mozgóképeket kivéve — mind Bordé Ferenc ügyességét s szorgalmát dicsérik. Nemsokára ismét alkalmunk lesz gyönyörködni Bordé Ferenc érdekes képeiben, amikor ere-

doti baretéri felvételek kerülnek bemutatásra a képeket szintén Bordé Ferenc fogja elvezetés előadással kísélni. A jövő kedden Báthory Ferenc kereskedelmi iskolai tanár fog érdekes előadást tartani a lappföldről.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara ma, szerdán március hó 17 én délután fél 3 órakor székháza nagytermében teljes ülést tart. Ez alkalommal több fontos kereskedelmi és ipari kérdés kerül tárgyalásra.

* **Jótékonyadományok.** Kriszta Sándor Steuer József elhunytja alkalmából koszorúmegváltás címén a Vörös Kereszt Egyletnek 15, a vak katonáknak szintén 15 koronát adományozott lapunk útján. Steuer József elhunytából 24 koronát adományoztak a vak katonák felségélyezésére a Vasuti vendéglő alkalmazottai.

* **Katona temetés.** A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Kokesch Ferenc 81. gyalogezredbeli gyalogos, Brandl Hermann 8. hegyi tüzérezredbeli tüzér és Iremmel Viktor 22. Landwehr gyalogezredbeli tizedes temetése ma délelőtt 10 órakor lesz a csapattórházból, ahonnan a Rulikowszky-temetőbe fogják őket kísélni.

* **Piaci árak e hétre.** A közönség és az árusok részére az alábbi élelmicikkek piaci áraitól emelt árak ugy az eladó, mint a vevőközönség részéről a rendőrhatalóság maximálisan elfogadhatónak tart. Eme piaci árak hatálya március hó 17-től 24-ig terjed. **Tejtermékek:** tej literenként 28—32 fillér. Tejfel 1 korona. Tehénturó 1 kg. 120 fillér. Juh-turó 2 kor. **Főzelék:** burgonya városi 1 kg. 9 fillér, burgonya piaci 12—14 fillér, fehér-bab 1 liter 60 fillér, tarka 56 fillér, savanyú káposzta 24 fillér. **Kenyér és liszt:** nullá-liszt 1 kg 72 fillér, főzliszt 65 fillér, hadi-liszt 49 fillér, kenyér félbarna 56 fillér, barna 46 fillér kg.-ként. **Tojás:** darabja 9—10 fillér. **Hal:** a régi árban.

* **Államsegélyben részesülők figyelmébe.** Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy e hó 16 án esedékes segélyösszegeknek folyósítása f. hó 18 án, esütörtökön, 19-én pénteken és 20-án szombaton a tüzoltóaktanyában levő hivatalos helyiségben fog eszközöltetni. Ez alkalommal mindenkiel tudatom, hogy a rend és a fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni: Csütörtökön délelőtt segélyösszegek végett jelentkezzenek az 1—250 ig (fehér), 1000—1250-ig (sárga), 2000—2250-ig (piros) sorszámmal ellátott egyének. Csütörtökön délután 250—500 ig (fehér), 1250—1500-ig (sárga), 2250—2500-ig (piros) sorszámmal ellátott egyének. Pénteken délelőtt 500—750 ig (fehér), 1500—1750-ig (sárga), 2500—2750 ig (piros) sorszámmal ellátott egyének. Pénteken délután 750—1000 ig (fehér), 1750—2000 ig (sárga), 2750—3000-ig (piros) sorszámmal ellátott egyének. Szombaton délelőtt 3000—3500 ig (kék) sorszámmal ellátott egyének és szombaton délután 3500-tól végig (kék) sorszámmal ellátott egyének. Nagyváradi, 1915. márc. 16. *Juricskay Barna* táncsnok.

* **Állatfelhajtás az országos vásáron.** Az országos vásár eredményéről közli a rendőrség, hogy felhajtott 1460 darab szarvasmarha, melyből eladatott 1440 darab; 16 elővezettetett 1185 drb, eladatott 586 darab. Sertést felhajtottak 542 darabot, eladtak 317 darabot. Minden állatnemenél, de főleg a szarvasmarhánál nagy volt a kereslet, s az árak tulajdonképpen emelkedtek. A felhajtás eredményét ellensúlyozta a rossz időjárás. Megemlítendő, hogy a múlt év hasonló időszakban 2746 drb szarvasmarha volt felhajtva.

* **Halálozás.** Dóge Mihály Bihar-vármegye nyug. könyvondása 15 án reggel életének 78-ik évében meghalt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Nagytemető-utca 5. számú gyászháztól. Halálát igen kiterjedt rokonsága gyászolja.

* **Köszönetnyilvánítás.** A Vörös-Kereszt Egylet központi könyvéje köszönetet mond *Fischer-Ervin* okt. zenetanár úrnak, hogy a vezetése alatt álló zeneiskolájában vasárnap f. hó 14 én tartott házi-hangversenynek jóvedelmét: 50 kor. 40 fillért e nemes célra juttatta. Felülfizettek ez alkalommal dr Rácz Ödön 5, dr Lengyel Zsigmond 2, Holitscher Géza 1 korona 40 fillért.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos határu az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B Telefon 13—02

* **Modern berendezésű butorozott szobák** hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor-utca 4.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananással literje K 2.60. továbbá kitűnő **Theák** kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél, Szent János-utca 3. szám.

* **8 lóerős Clayton és Schuttleworth cséplőgarnitúra** minden hozzávaló felszereléssel eladó. Ertekezhetni **Sebessy Károlynál** Kossuth-utca 6. sz.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Ertekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **A Polgári takaré- és segélyszövetkezet** felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9—12-ig kilizettettek.

x **A Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet** X-ik évtársulatának kifizetései f. hó 9-től megkezdődnek.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenel használjon **hurut szeleket** Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Kiadó a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében** (Teiki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-ayon áron azonnal eladó. Részletes föltételek megte-ahatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékkelhelyiségekkel (AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékkelhelyiségekkel azonnal kiadó. Ertekezhetni a Gazdasági és Iparbank r.t.-nél.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle **Rumkivonattal.** Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogue riájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknel 6%-os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. *Nagyváradi Ipartes-tületi Hitelszövetkezet. Mezey Mihály-u. 4.*

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uten kapható.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Ertekezhetni a Gazdasági és Iparbank r.t.-nél.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékkelhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x **Kiadó lakások.** A kamara (székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

Legujabb táviratok.

A németek sikerrel harcolnak.

Nyugati hadszintér.

Berlin, március 16. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Iperntől délre az angoloknak St. Elpy melletti magaslati állása, amelyért tegnapelőtt óta harcoltunk, a kezünkben van. Arrástól északnyugatra a Lorettó magaslat déli lejtőjén egy kiszögellő hegyesücsért folyik a harc.

Champagneban a franciáknak több részleges támadása tüzelésünkben összeomlott. Peau Seiourtól északra csapataink a franciáktól több árkot elragadtak.

Az Argonneokban és ezek keleti szélén ütközetek fejlődtek, amelyek még tartanak. A Vogézekben egyes helyeken tovább harcolnak.

Keleti hadszintér.

Prasznyasztól északkeletre az Orzije jobb és balpartján támadtak az oroszok. Mindenütt visszavertük őket. Különösen elkeseredett harc folyt Jednorozecért. 2000 orosz fogoly maradt kezünkben. A Visztulától délre nincs semmi jelenteni való. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Az oroszok súlyos veszteségei a Kárpátokban.

Budapest, március 16. (Hivatalos) Az Orosz lengyelországi arcvonalon Sukejowtól keletre és Lopusno mellett visszautasítottuk az erősebb ellenség gyalogságnak állásaink ellen megkísérelt támadását. Éppugy meg- hiusult Gorlice vidékén az oroszok több éj- jeli támadása. Ezen támadások kivédése al- kalmával tüzérségünk az ellenséget egészen közelről oldalba fogta és igen súlyos vesz- teségeket okozott.

A Kárpátokban tegnap arcvonalunk legna- gyobb részén csupán ágyuharc folyt. Az uzsoki-szorostól északra fekvő állásainkban

a folyó hó 11-14-iki események után aránylagos nyugalom volt. Az ellenség ezen nap harcaiban súlyos veszteségeket szenvedett. **Az elsívonaibeli orosz osztagokból két zászlóalj megsemmisült; 11 tisztet és 650 főnyi legénységet elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.**

A Viszkowtől északnyugatra fekvő vidéken osztagaink elfoglaltak egy magaslatot, 380 embert foglyul ejtettek és ismételt orosz ellentámadásokkal szemben is megtartották kivívott állásukat.

Az Osztymától keletre fekvő magaslatokon Kolemén irányában megkísérelt áttörést több napig tartó elkeseredett harcokban az ellenségnek nagy veszteségei mellett visszavertük.

Ujabb erősítések érkezése után tegnap az ellenség ezen magaslatokon megint előre nyomult. A délután folyamán tömegekben háromszor támadta meg ottani erőinket és ismét súlyos veszteségeket szenvedett.

A Dankl lovassági tábornok nevét viselő 53. gyalogezred az ellenséges telerönek ismételi rohamával szemben hősiesség helyett állott. Minden támadást véresen visszavertünk. *Höfer*, altábornagy. (Miniszterelnökség sajtóosztály.)

Japán mozgolódik.

Budapest, március 16. (Tud. cen. táv.) A milánói lapok azt írják, hogy tokiói jelentés szerint a japán hadügyminiszter a tartalék négy korosztályát és a honvédség összes évfolyamát behívta.

A francia kormány válasza az amerikai jegyzékre.

Budapest, márc. 16. (Tud. cen. táv.) A párisi lapok szerint a kormány már megadta a választ a március elsejei amerikai jegyzékre.

Öngyilkos lett Lipót bajor király felesége.

Budapest, március 16. (Saját tud.) Párisi jelentés szerint Vaughan báróné elhunyt. Lipót belga király morganatikus felesége palotájában fűbelötte magát.

Elsüllyedt angol szénszállító hajó.

Budapest, március 16. (Tud. cen. táv.) Amsterdami jelentés szerint „Bergirove” angol szénszállító hajót egy német buvárhajó megtorpedózta, mire a szénszállító elsüllyedt.

Működnek a törökök nehéz ágyui.

Budapest, márc. 16. (Tud. cen. táv.) Athénből jelentik: Az ellenséges flotta Kilibahar és Ithemelek török erődöket egész nap bombázta. A törökök Kumhatéban nehéz ütegeket állítottak fel, amelyek sikeresen viszonozzák az ellenséges flotta tüzelését.

Szmirna bombázása.

Budapest, március 16. A Havas ügynökség jelenti, hogy Paerse viceadmirális a vezetésére bízott flotta különítménnyel Szmirna bombázását folytatta. A francia és angol hajók élénken ágyúzzák a török ütegeket. Az eredményt nem ismerjük. Öt speciális hajó a szmirnai öbölben elhelyezett aknákat állandó felszedését végzi. Kioszban úgy tudják, hogy két angol dreadnought és két francia tenger-alattjáró és egy angol cirkáló Briulaba érkezett. A szmirnai erődök szakadatlanul viszonozzák a flotta tüzelését. (Pol. Hir)

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerda: Katica,
Csütörtök délután: Fészek a viharban.
(Ifjúsági előadás.)
Csütörtök este: Délibáb utca 7.
Pénteken: Szibill.

IRODALOM

Uj Idők. Az ostromlott Przemyslről és magáról a híres várról egész sorozat fényképet közöl az Uj Idők legújabb száma. Csulnoky Jenő dr az elsüllyedt hajóról ir érdekes ösmertetést és cikkét képek teszik még szemléltetőbbé. Herezeg Ferenc Magdaléna két élete című regénye e számban fejeződik be. Elbeszélést Móricz Zsigmond írt Erzsébet címmel, továbbá Bónyi Adorján A herezeg tavaszi álma címmel. A pillanat főlvételek gazdag rovatán kívül Kilenyi Gyula argentinai levelei és Szávay Zoltán, Endrődy Béla, valamint Wlassits Gyula versei egészítik ki a számot.

SZERKESZTOI PÓSTA.

N. M. Aki azt mondta, hogy nekünk nem eredeti táviratokat küld tudósítónk, annak adja át rövid üzenetünket: az illető hazudott.

NYILTÉR

Köszönetnyilvánítás.

Mély megilletődéssel, a bennünket ért rettenetes gyásztól megrendülten családunknak hálás köszönetét fejezzük ki mindazoknak, akik részvételükkel enyhíteni igyekeztek feledhetlen fiunk, fivérünk és családunk szeretett tagja:

Steuer József

az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r.-t. tisztviselője, a debreceni cs. és kir. 39-ik gyalogezred önkéntes tizedese

tragikus halálával bennünket ért súlyos veszteség fájdalmait.

Öszinte hálánk illeti a katonai parancsnokságot, amely résztvevő rendelkezéseivel az elhunyt végtisztességének fényét emelte, az elhalt hivatali főnökeit és kártársait, valamint mindazokat a barátokat és jóismerősöket, akik személyes jelenlétükkel vagy szeretetük virág adományával részt kértek maguknak mélyszégy gyászunkból.

A gyászoló család nevében:
Steuer Jakab.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
5445-915. szám.

Hirdetmény

egyes bőrök és bőrgyártáshoz szükséges anyagok készleteinek bejelentésétárgyában

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy a m. kir. ministeriumnak 800/915. M. E. számu rendelete értelmében a kivételes időkre alkotott 1912. LXVII t. c. és a hadiszolgálatásokról szóló 1912. LXVIII. t. c. t. kiegészítő 1914. L. t. c. 2. § alapján az alább megjelölt nyersbőr, készbőr illetve eszövő anyagokat kell bejelenteni.

1. Nyersbőrök és pedig marhabőrök, ló-bőrök, kipszek, vadbőrök, bivalybőrök, pittlingek és borjubőrök.

2. Készbőrök és talpbőrök, talpbélésbőrök, felsőbőrök (jubbőrök, chevreaux és chevretbőrök) hasítékok, szijgyártó és nyergesipari s gépszijbőrök.

3. Eszövőanyagok és eszövőanyagkivonat.

4. Degrás.

A bejelentési kötelezettség nem terjed ki azokra a készletekre, amelyek nem haladják meg a következő mennyiségeket:

Nyers-, marha-, ló-, bivalybőröknél kipszeknél és pittlingeknél . . . 10 drb.

borjubőröknél 25 "

talpbőr 100 kg.

felső és egyéb bőröknél . . . 50 "

ásványieszerv. Felsőbőröknél . . 1 tet.

eszövőanyagoknál és eszövő-

anyag kivonatoknál fajtanként . 100 kg.

Mindazok, akik az 1 §. értelmében bejelentés alá eső anyagokat előállítanak vagy feldolgoznak, avagy saját vagy idegen helyiségben készletbea, vagy más részére őrizetben tartanak, kötelek ezen készleteket ujabb intézkedésig 4 hetenként és pedig az első ízben az 1915 évi március hó 13 ik napja volt állapot szerint, azontul pedig a jelzett naptól számított minden 4 ik hét szombati napján (ápr. 10, május nyole 8, június 5, július 3, és 31, augusztus 28, szeptember 25, október 23, november 20, december 18 és így tovább) vol állapot szerint, mindenkor a reá következő hét keddi napjáig a hatóságnak az időközi növekedés és apadás megjelölésével bejelenteni.

Azon anyagokat, melyek a fentebb jelzett napokon fuvarozás alatt állottak, megérkezésük után azonnal be kell jelenteni.

Az állam, főleg pedig a M. A. V. és a posta és táviratigazgatóságnak birtokában levő anyagokról a kereskedelmi miniaister ur külön intézkedik.

A bejelentést 3 nap alatt I. foku iparhatóságnál (rendőrség földszint 11. sz.) kell benyújtani, az ott kapható bejelentő lapokon és pedig 2 példányban.

Postai beküldés esetén a bejelentő lapokat legkésőbb a terminus utolsó napján postára kell adni.

A készletről raktárkönyvet kell a tulajdonosnak vezetni, melyet az I. foku iparhatóságnak jogában áll bármikor átvizsgálni.

Ezen raktárkönyvben a készlet mennyiségét, esetleg változását, az esetleges vevő nevét, lakhelyét kell feltüntetni.

Aki a jelen rendeletben foglaltakat be nem tartja, vagyis a valóságnak meg nem felelő anyagkészletet jelent be, vagy a készleteit eltitkolja, az ellenőrzést megghusítja, az (amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetés alá nem esik) kihágást követ el és az 1914 L. t. c. 9. § a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

Nagyvárad, 1915 március 15.

Gerő Ármin,
rendőrkapitány.

